

**T.C.
GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI
KOOPERATİFÇİLİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**

**TARIM SATIŞ KOOPERATİFLERİ BİRLİĞİ
ÖRNEK ANASÖZLEŞMESİ**

KONU	MADDE	KONU	MADDE
BİRİNCİ BÖLÜM		Bütün Temsilcilerin Hazır	
KURULUŞ, AMAÇ VE		Bulunması	29
ÇALIŞMA KONULARI		Bakanlığa Müracaat ve	
Kuruluş	1	Gönderilecek Belgeler	30
Tüzel Kişiliğin Kazanılması	2	Toplantının Açılması, Toplantı ve	
Tanımlar	3	Karar Nisabı	31
Anasözleşmenin Hazırlanması ve		Genel Kurulda Seçim Ve Tasnif	
Değiştirilmesi	4	Usulü	32
Unvan Ve İşletme Adı	5	Oylamaya Katılmayacaklar	33
Birliğin Merkezi, Çalışma Bölgesi		Genel Kurulun Görev ve Yetkileri	34
ve Çalışma Konusu Ürünler	6	Bilançonun Tasdiki Ve İbra	35
Süre	7	İbranın Etkisi	36
Amaç ve Çalışma Konuları	8	Birliğin Uğradığı Zararın Tazmini	37
		Kararların Tesiri	38
		Kararların Bozulması	39
		Genel Kurul Tutanağı	40
		Genel Kurul Kararlarının Tescil Ve	
		İlanı	41
		Bakanlığa Gönderilecek Belgeler	42
		YÖNETİM KURULU	
		Yönetim Kurulu Üyelerinin Seçimi	
		ve Görev Süresi	43
		Seçilme şartları ve bağdaşmayan	
		görevler	44
		Yönetim Kurulu Üyelerinin Değişik	
		Kooperatifleri Temsil Etmesi	45
		Yönetim Kurulunun Görev ve	
		Yetkileri	46
		Görev Bölümü ve Toplantılar	47
		Yönetim Kurulu Toplantı Gündemi	48
		Müzakereye Katılma Yasağı	49
		Üyeliğin Boşalması	50
		Sorumluluk ve Yasak Muameleler	51
		Cezai Sorumluluk	52
		Yönetim Kurulu Üyelerinin	
		Ücretleri	53
		Genel Müdürlük	54
		Birliğin Temsil ve İlzamı İle İmza	
		Yetkisi	55
		Birliğin Denetimi	56
		Denetim ve Rehberlik Birimi	57
		Sır Saklama Mecburiyeti	58
		BEŞİNCİ BÖLÜM	
		ÜRÜNLER İLE İLGİLİ	
		İŞLEMLER	
		Ürün Alımları ve Alımlarda	
		Uyulacak Esaslar	59

KONU	MADDE	KONU	MADDE
Ürün alımlarında yönetim kurulu üyeleri ve Birlik personelinin sorumluluğu	60	Tasfiye Kurulunun Oluşumu	79
ALTINCI BÖLÜM		Tasfiye Kurulu Üyelerinin Yetki ve Sorumlulukları	80
MAL VE HİZMET ALIM-SATIMI, İMALAT-İNŞAAT, YATIRIM VE KREDİ İŞLEMLERİ		Tasfiye Kurulunun Görevleri Ve Tasfiyenin Yürütülmesi	81
Usul ve esaslar	61	Diğer Tasfiye İşleri	82
Birliğin kredi kullanımı	62	Ek Tasfiye	83
Ortakların kredi ihtiyacının karşılanması	63	Tasfiyeden Dönülmesi	84
Yasak fiil veya davranışlar ve ilgililerin sorumluluğu	64	DOKUZUNCU BÖLÜM	
YEDİNCİ BÖLÜM		ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER	
BİRLİĞİN HESAPLARI		Bakanlığın Denetimi	85
Hesap Dönemi Ve Finansal Tabloların Hazırlanması	65	Uzmanlar Komitesi	86
Muhasebe Usulü	66	Durumu Düzeltmeye Yönelik Tedbirlerin Alınması	87
Kuruluş Masrafları	67	Muafiyet Ve İstisnalar	88
Gelir-Gider Farkı ve Dağıtımı	68	Üretim Faaliyetleri İle İlgili İhtiyaçların Karşılanması	89
Yedek Akçe	69	Alacakların Tahsili	90
Fonlar	70	Kooperatif Ve Ortak Borçlarının Ertelenmesi	91
Yedek Akçelerin Ve Fonların Nemalandırılması	71	Çalışma Programı İle Faaliyet Politikası ve Strateji Belgelerini Hazırlama Zorunluluğu	92
Devir Teslim Tutanağı	72	Birlik Ve Kooperatiflerin Giderlere Katılma Payı İsteme Hakkı	93
Avanslar ve Ödemeler	73	Birliğin Kooperatifler İçin İlke ve Esaslar Belirlenmesi	94
Birliğin Aczi Halinde Yapılacak İşler	74	Uygulanacak Hüküm Ve İlkeler, Bilgi Ve Belge Verme Zorunluluğu	95
Defterleri Tasdik Ettirme Yükümlülüğü	75	GEÇİCİ	MADDE
Defter ve Belgelerin Saklanması	76	Ek Ödeme Yükümlülüğü	1
SEKİZİNCİ BÖLÜM		Ortak Kooperatiflerin İyileştirilmesi Programı	2
BİRLEŞME, TÜR DEĞİŞTİRME, DAĞILMA VE TASFİYE		Birlik-Kooperatif Borç İlişkisi	3
Birleşme, Bölünme ve Tür Değişime	77	Geçiş Süreci	4
Dağılma Sebepleri	78	İlk Yönetim Kurulu Üyeleri Kurucular	5
			6

BİRİNCİ BÖLÜM

Kuruluş, Amaç ve Çalışma Konuları

Kuruluş

MADDE 1- (1) Bu anasözleşmede unvanları, merkezleri ve taahhüt ettikleri sermaye payları gösterilen Tarım Satış Kooperatifleri tarafından 1/6/2000 tarihli ve 4572 sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanun hükümlerine göre değişir sayıda ortaklı, değişir sermayeli ve sınırlı sorumlu tarım satış kooperatifleri birliği kurulmuştur.

Tüzel kişiliğin kazanılması

MADDE 2- (1) Birlik, ticaret siciline tescil ile tüzel kişilik kazanır. Tescilden önce birlik namına iş ve işlem yapanlar bunlardan şahsen ve zincirleme olarak sorumludur.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu anasözleşmede geçen;

- a) Bakanlık: Gümrük ve Ticaret Bakanlığını,
- b) Birlik : Bu anasözleşme hükümlerine göre kurulup faaliyet gösteren .....
..... Tarım Satış Kooperatifleri Birliğini,
- c) Kooperatif: Birlik ortağı Tarım Satış Kooperatiflerini,
- ç) Kooperatif Bilgi Sistemi: Bakanlık bünyesinde kooperatifler ve üst kuruluşlarının işlemleri ve verilerinin kaydı amacıyla oluşturulan elektronik veri tabanını,
- d) Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü: Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Kooperatifçilik Genel Müdürlüğünü,
- e) Kooperatif Temsilcisi/Temsilci: Bu anasözleşmenin 22 nci maddesi hükmü çerçevesinde Birlik genel kurulunda Kooperatifleri temsil etmek üzere seçilen temsilcileri, ifade eder.

Anasözleşmenin hazırlanması ve değiştirilmesi

MADDE 4- (1) Birlik örnek anasözleşmesi, birliklerin görüşü alınarak Bakanlık tarafından hazırlanır. Bakanlıkça, 4572 sayılı Kanunda açıkça örnek anasözleşmelerde düzenleneceği belirtilen hükümlerde, birliklerin görüşü de alınarak doğrudan veya birliklerin yarından bir fazlasının yönetim kurullarının bu konudaki müşterek isteği ve Bakanlığın oluru ile değişiklik yapılabilir. Birliklerin yarından bir fazlasının müştereken değişiklik için başvurması halinde, Bakanlık, başvuruyu en geç üç ay içinde değerlendirerek sonuçlandırır.

(2) Anasözleşmenin diğer hükümlerindeki değişiklikler, genel usullere göre yapılır.

(3) Birlik, yönetim kurulu kararıyla anasözleşmesinin örnek anasözleşme değişikliklerine intibakını sağlar ve tescile tabi hususları karar tarihinden itibaren bir ay içinde ticaret siciline tescil ettirerek Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü'ne bildirir. Anasözleşme intibakı, ilk genel kurulda ortakların bilgisine sunulur. Anasözleşmesini, örnek anasözleşmenin tebliğ tarihini takiben, en çok altı ay içinde intibak ettirmeyen birlik dağılmış sayılır.

(4) Aşağıdaki hususların, birinci fıkrada tanımlanan usul ve esaslara göre hazırlanan örnek anasözleşmelerde düzenlenmesi zorunludur:

- a) Ortaklık şartları,
- b) Sermaye taahhüt oranı ve miktarları ile sermaye ödeme ve iadelerine ait usul ve esaslar,

- c) Ortaklık paylarının devir şartları,
- ç) Çalışma konuları ile ürün alım ve değerlendirme işlemlerine, ürün alım bedelini hesaplama ve ödeme şekline, kredi kullanımına, yatırımlara, gelir-gider farklarının dağıtımına ve giderlerin paylaşımına ilişkin usul ve esaslar,
- d) Birlik ve kooperatiflerde toplantı ve karar nisapları,
- e) Taşınmaz alım ve satımı, imalat ve inşaat işlerinin yaptırılma yöntemi,
- f) Genel kurul toplantılarına katılma hakkına sahip ortaklarda aranan şartlar ile birliklerin genel kurullarını teşkil eden temsilcilerin sayısı, nitelikleri, görev süreleri ve seçilme esasları,
- g) Yönetim kurulu üyelerinin sayısı ve bu üyelere aranan şartlar,
- ğ) Temsil yetkisinin kimler tarafından ve ne şekilde kullanılacağı,
- h) Ortak başına tekabül eden ek ödeme tutarı ve bu tutarların güncellenmesine ilişkin usul ve esaslar.

Unvan ve işletme adı

MADDE 5- (1) Birliğin unvanı, Sınırlı Sorumlu .....
..... Tarım Satış Kooperatifleri Birliği'dir.

(2) Birliğin işletme adı ..... dir.

Birliğin merkezi, çalışma bölgesi ve çalışma konusu ürünler

MADDE 6- (1) Birliğin merkezi ..... ' dir.

(2) Çalışma bölgesi ..... 'dır.

(3) Birlik, kooperatiflere ve üretici ortaklara daha iyi hizmet sunabilmek için, Kooperatifler ve Kooperatif ortaklarının menfaatlerinin de gerekli kıldığı durumlarda alım merkezleri ve şubeler açabilir. Şubeler, merkezin sicil kaydına atıf yapılmak suretiyle buldukları yer ticaret siciline tescil olunur.

(4) Birliğin çalışma konusuna giren ana ürünler .....
..... dir.

(5) Birlik, yönetim kurulu kararıyla, Kooperatiflerin anasözleşmeleri çerçevesinde, bağlı Kooperatifler için, bu kooperatiflerin olumlu görüşlerini de alarak, ürün alımı, depolama, işleme ve ürünün değerlendirilmesi gibi ana çalışma konularında kısmen veya tamamen müşterek çalışma esası getirebilir.

Süre

MADDE 7- (1) Birlik süresizdir.

Amaç ve çalışma konuları

MADDE 8- (1) Birliğin amacı, ortak Kooperatiflerin ve gerektiğinde diğer üreticilerin ürünlerini daha iyi şartlarda değerlendirmek, Kooperatifleri; kooperatifçilik ilkelerine uygun olarak bağımsız mali yapıyla piyasa koşullarında etkin, verimli ve sürdürülebilir bir şekilde faaliyet göstermelerini sağlayacak şekilde koordine etmek, bunların müşterek menfaatlerini korumak, gerektiğinde denetlemek ve tarım satış kooperatifçiliğini geliştirmektir.

A) Birlik esas itibarıyla;

a) Kooperatifler tarafından satın alınan ürünlerin en iyi şartlarla değerlendirilmesi için her türlü tedbiri almak,

b) Kooperatif ortaklarının ve ortak olmayan üreticilerin tarımsal üretim faaliyeti ile mesleki faaliyetleri ve geçimlerine ilişkin girdi niteliğindeki her türlü ihtiyaçlarını yurt içinden ve yurt dışından tedarik etmek ve/veya doğrudan üretmek, bu amaçla bayilik almak, dağıtmak, kiralamak ve benzeri yöntemlerle karşılamak, gerektiğinde Kooperatifleri ve ortaklarını aynı ve/veya nakdi kredi ile desteklemek,

c) Başta Kooperatif ortakları olmak üzere üreticilere ve tarımsal işletmelere yönelik ticari ve tarımsal danışmanlık ve teknik destek hizmetleri vermek, konularında çalışır.

B- Birliğin diğer çalışma konuları şunlardır:

a) Kooperatiflerin aldıkları ürünlerin yetersiz kaldığı durumlarda piyasadan ürün alımında bulunmak, bu ürünlerin iç ve dış piyasalarda değerlendirilmesini sağlamak,

b) Satın alma, depolama, standartlaştırma, analiz ve sınıflandırma, işleme, ambalajlama, nakletme veya benzeri işleri yapmak, bu konularda en uygun tedbirleri almak ve iç ve dış piyasalara hizmet sunmak,

c) Lisanslı depoculuk işletmesi kurmak veya kurulmuş işletmelere iştirak etmek veya lisanslı depolara hizmet vermek,

ç) Alınan ürünleri, mahiyetine göre satışa hazırlamak, bu ürünlerin iç piyasalarda satışı yanında ihracına da önem vermek, bu amaçla piyasa araştırmalarında bulunmak, gerektiğinde yurt içinde ve yurt dışında bayilik ve temsilcilikler vermek,

d) Üreticilerin mesleki bilgilerini artırmak, bu amaçla kurslar açmak, seminerler düzenlemek, diğer birliklerle ve yabancı ülkelerdeki benzeri kuruluşlarla işbirliği yapmak; üretici ve tüketiciler ile diğer şahıslar veya kuruluşlara yönelik tanıtıcı ve eğitici faaliyetleri yapmak veya yaptırmak, Kooperatiflere ve ortaklarına danışmanlık, araştırma ve geliştirme hizmetleri vermek,

e) Birliğin kredi ihtiyacının karşılanması amacıyla ilgili finans kuruluşlarına başvuruda bulunmak, borçlanmak, açılan kredinin zamanında ve amacına uygun kullanılmasını sağlayıcı tedbirler almak,

f) Sigortacılık mevzuatı çerçevesinde her türlü sigortacılık hizmetlerini yürütmek,

g) Gerektiğinde Kooperatiflerin muhasebesini tutmak, çalışmalarını ile hesap ve işlemlerini denetlemek, alacaklarının takip ve tahsili ile idari ve teknik konularda Kooperatiflere yardımcı olmak,

ğ) Faaliyet konusuna giren hususlar ile birlik amaçlarının gerektirdiği diğer konularda iç ve dış piyasalarda ticari faaliyetlerde bulunmak,

h) Birlik ile bağlı Kooperatiflerin ve gerektiğinde üretici ortakların enerji ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla tesis ve işletmeler kurmak ya da kurulmuş olanlara iştirak etmek,

ı) Görev verildiğinde destekleme ödemelerine aracılık etmek ve destekleme faaliyetlerini yürütmek.

(2) Birlik, çalışma konusuna giren ürünlerin nitelikleri gereği olarak, bu ürünlerin muhafaza edilmesine ve toptan veya perakende satışı için piyasa alışkanlıklarına uygun hale getirilmesine ya da diğer amaç ve çalışma konularını gerçekleştirmeye yönelik işletmeler ile depolama ve ambalajlama gibi tesisleri kurabilir, kurulmuş olanlara iştirak edebilir ve amaçlarını gerçekleştirmek ve bu amaçlara uygun olarak eğitim vermek üzere Bakanlık izni ile vakıf kurabilir veya kurulmuş olanlara katılabilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Sermaye ve Paylar

Sermaye

MADDE 9- (1) Birliğin sermayesi, Kooperatiflerin ödemeyi taahhüt ettikleri ortaklık paylarının toplam tutarından ibaret olup değişkendir.

(2) Ayni sermaye konulamaz.

(3) Birliğin kuruluşunda taahhüt olunan sermayenin en az tutarı ..... Türk Lirası'dır.

(4) Kooperatifler, son hesap dönemine ait bilânçolarındaki rakamlara göre, ortaklarının taahhüt ettikleri sermaye tutarının % 50'sini geçmemek üzere, birlik genel kurulu kararıyla belirlenecek kısmını birliğe sermaye olarak taahhüt eder.

(5) Kooperatifler, ortaklık payı taahhütlerini azaltmamak kaydıyla, her hesap dönemi sonunda ortaklarından aldıkları ortaklık payı taahhütlerinin toplam tutarları ile Birliğe ödemeleri gereken ortaklık payı tutarlarını tespit ederek bildirmek zorundadır.

(6) Ancak, Kooperatifler, kendi ortaklarının ortaklıktan çıkması veya çıkarılması nedeniyle, ortaklarından aldıkları sermaye taahhüt tutarlarının azalması durumunda, azalan tutarların dördüncü fıkradaki orana tekabül eden kısmı kadar Birliğe olan ortaklık payı taahhütlerini azaltabilirler.

(7) Ortaklık payı taahhüt tutarının tespitinde, 100 (yüz) Türk Lirası'nın altındaki tutarlar dikkate alınmaz.

Payların ödenmesi

MADDE 10- (1) Kurucular tarafından kuruluşta taahhüt edilen pay bedellerinin tamamı peşin olarak ödenir. Ödemeler, 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'na bağlı bir bankada, kurulmakta olan birlik adına açılacak özel bir hesaba, sadece Birliğin kullanabileceği şekilde yatırılır. Taahhüt edilen payların, kanunda veya anasözleşmede yazılı olan şekilde ve tutarlarda ödendiği, ticaret siciline yöneltilecek bir banka mektubu ile ispatlanır. Banka, bu tutarı, Birliğin tüzel kişilik kazandığını bildiren bir ticaret sicil müdürlüğü yazısının sunulması üzerine, sadece Birliğe öder.

(2) Anasözleşmedeki imzaların noterce onaylandığı tarihten itibaren birlik üç ay içinde tüzel kişilik kazanamadığı takdirde, bu hususu doğrulayan bir ticaret sicil müdürlüğü yazısının sunulması üzerine, peşin ödenen pay bedelleri banka tarafından kurucu Kooperatiflere geri verilir.

(3) Kurucu Kooperatiflerin kuruluşta peşin ödedikleri tutarlar, taahhüt ettikleri ortaklık payı borçlarından mahsup edilir. Kooperatiflerin ortaklık payı taahhütlerinin ödenmesi, ortaklarından tahsil ettikleri sermaye tutarının, 9 uncu maddenin dördüncü fıkrası uyarınca belirlenen orana tekabül eden kısmının, tahsilatların yapıldığı hesap döneminin bitimini takip eden 30 gün içinde Birliğe aktarılmasıyla yapılır. Birliğin ortaklık payının, Kooperatifin ürün bedeli alacaklarından mahsup yoluyla ödenmesi söz konusu ise, 30 (otuz)

günlük süre mahsuplaşma tarihine kadar uzatılabilir. Gecikmelerde, geciktirilen tutarlara ticari faiz oranı ve gecikilen gün sayısı üzerinden faiz uygulanır.

(4) Sermaye payı taahhüt borcu bulunan Kooperatiflere yapılacak ödemelerden öncelikle muaccel sermaye taahhüt borcu mahsup edilir.

(5) 9 uncu maddenin altıncı fıkrası uyarınca Birliğe olan ortaklık payı taahhütlerinin azaltılması durumunda Kooperatiflerin, bu kapsamdaki alacakları, ilgili hesap dönemi sonunda, muaccel ortaklık payı taahhüt borçlarından mahsup edilir. Mahsup edilemeyen tutarlar, Kooperatiflerin çıkan veya çıkarılan ortaklarına ödemenin yapıldığı tarihi takiben 30 gün içinde ilgili Kooperatiflere iade edilir. Geciktirilen tutarlara ticari faiz oranı ve gecikilen gün sayısı üzerinden faiz uygulanır.

Ortaklık paylarının devir ve haciz edilemeyeceği

MADDE 11- (1) Kooperatiflerin, Birliğe ödemiş oldukları ortaklık payları devredilemez ve Birliğe olan borçlar dışındaki borçları için haczedilemez. Ancak bu ortaklık payı tutarları, Kooperatiflerin birleşmesi veya birlikten ayrılıp diğer bir birliğe girmesi hallerinde ilgili kooperatiflere veya diğer bir birliğe devredilebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Ortaklık İşlemleri

Ortak sayısı

MADDE 12- (1) Birliğin ortak sayısı sınırsızdır. Kuruluşta en az üç kooperatifin bir araya gelmesi şarttır. Birliğin kuruluşu sırasında, geçici 5 inci maddede belirtilen ilk yönetim kurulu asıl ve yedek üyelerinin belirlenmesine yetecek sayıdaki kooperatif temsilcilerinin anasözleşmeyi imzalaması gerekir.

Ortaklık şartları

MADDE 13- (1) Bir kooperatifin Birliğe ortak olabilmesi için; 4572 sayılı Kanuna göre kurulmuş olması, Birliğin çalışma bölgesi içinde bulunması, Birliğin çalışma konusuna giren ürünler üzerine iş yapması ve başka bir birliğin ortağı olmaması şarttır.

(2) Yönetim kurulu, ortaklığa kabul sırasında, sunulacak belgeler üzerinden ve ihtiyaç duyması halinde ilave bilgi ve belgelerle müracaat sahibi Kooperatifin ortaklık şartlarını taşıyıp taşımadığını araştırmak zorundadır.

Ortaklığa girme

MADDE 14- (1) Bir Kooperatifin ortaklık işlemlerinin tamamlanabilmesi için;

a) Kuruluşta, Kooperatifi temsile yetkili kişilerin anasözleşmeyi imzalaması, sonradan girişte bu anasözleşme hükümlerini ve özellikle anasözleşme ile Kooperatiflere yüklenen ek ödemelerin ve diğer mali yükümlülüklerin kabul edildiğine dair noterden onaylı bir taahhüt mektubu verilmesi,

b) Kooperatifin mali durumunu gösteren finansal tablolar ile varsa Kooperatifin genel kurulu tarafından kabul edilmiş son kısa-orta-uzun vadeli çalışma politikası ve stratejileri ile bunların uygulanmasına yönelik yıllık çalışma programı ve bütçe belgelerinin sunulması,

gereklidir.

(2) Ortaklığa kabul yönetim kurulu kararı ile gerçekleşir. Yönetim kurulu, ortak Kooperatifler ve ortak olmak için başvuran kooperatiflerin, bu maddede belirtilen yükümlülükleri yerine getirip getirmediğini araştırmak zorundadır.

(3) Ortaklığa kabul veya ret kararı başvurudan itibaren en geç 30 (otuz) gün içinde istek sahibi kooperatife yazılı olarak bildirilir. Birlik, ortaklık için gerekli şartları taşıyan kooperatifi ortaklığa kabulden kaçınmaz.

(4) Ortaklık talebi kabul edilen Kooperatif, kendi ortaklarından tahsil ettiği sermaye paylarından oluşan bilançosundaki ödenmiş sermaye tutarından Birliğe aktarılması gereken kısmın tamamını, ortaklığa kabul kararının kendisine bildirildiği tarihten itibaren, 30 (otuz) gün içinde ödemek zorundadır. Birlik yönetim kurulunca, bu tutarın 1/4'ünün peşin ödenmesi şartıyla, geriye kalan kısmının 24 aya kadar taksitler halinde ödenmesine de karar verilebilir. Erteleme ve taksitlendirme durumları dışında, geciktirilen tutarlara ticari faiz oranı ve gecikilen gün sayısı üzerinden faiz uygulanır.

(5) Ortaklık başvurusu reddedilen kooperatifin, ret kararının kendisine tebliğ tarihinden itibaren 30 (otuz) gün içinde itiraz ederek, yönetim kurulu aracılığıyla genel kurula başvuru hakkı saklıdır. Bu durumda konu, gündem maddesi olarak, ilk genel kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanır. Talep sahibi kooperatifin bir temsilcisi de bu madde ile ilgili olarak bilgi vermek üzere toplantıya katılma hakkına sahiptir.

Ortaklıktan çıkma

MADDE 15- (1) Bir kooperatif;

a) Birlik ortaklığında dört yılını doldurmuş ve ortaklık payı taahhüdünden doğan vadesi gelmiş borçları ile diğer borçlarının tamamını ödemiş olması halinde genel kurulunda birlik ortaklığından çıkma kararı alınması ve hesap dönemi sonundan en az altı ay önce Birliğe yazı ile başvurusu,

b) Dağılması,

c) Faaliyet gösterdiği sınırlar içinde, Birliğin çalışma konusuna giren ürünün üretiminin azalması sonucu, çalışma konusu ürünleri değiştirmesi, hallerinde ortaklıktan çıkar.

(2) Yönetim kurulu, bu hükme uygun olarak yapılacak isteğe rağmen, yazılı başvurunun birlik kayıtlarına girişinden itibaren bir ay içinde kabulden kaçınırsa, Kooperatif, çıkma dileğini noter aracılığı ile Birlik yönetim kuruluna bildirir. Bildiri tarihinden itibaren çıkma gerçekleşir.

Ortaklıktan çıkarma

MADDE 16- (1) Birlik ortaklarından;

a) Sermaye taahhütleri ve ek ödeme yükümlülükleri ile vadesi gelen diğer borçlarını yönetim kurulunca noter aracılığı ile yapılacak ilk ihtarı takiben 10 gün ve ikinci ihtarı takiben de bir ay içinde ödemeyen,

b) Mücbir haller dışında, üst üste iki iş yılında Birliğin belirleyeceği ilke ve esaslar doğrultusunda Birliğe ürün teslim taahhüdünü yerine getirmeyen ve yazılı ihtarla rağmen üçüncü iş yılında da aynı tutumu sürdüren,

c) Ortaklık şartlarını kaybeden,

ç) Yazılı ihtarla rağmen verilen makul sürede, bu anasözleşmede ve kooperatif anasözleşmesinde hükme bağlanmış olan Birliğin belirleyeceği ilke ve esaslara uyma ve bunları uygulama zorunluluğunu yerine getirmeyen,

d) Denetim sonuçları da gözetilerek, etkinliği ve verimliliği azalmış veya varlıklarının yarısı karşılıksız kalmış olanlardan durumlarının düzeltilmesi istenmesine rağmen, iki yıldan fazla olmamak üzere verilen sürede bir başka kooperatifle birleşme dahil, gerekli tedbirleri almayan

Kooperatifler, Birlik yönetim kurulu kararıyla ortaklıktan çıkarılır.

(2) Bu kooperatiflerin temsilcilerinin görevleri çıkarılma kararının kesinleşmesiyle sona erer.

(3) Çıkarılma kararı gerekçeli olarak yönetim kurulu karar defteri ile ortaklar defterine kaydedilir. Kararın onaylı örneği, çıkarılan Kooperatife tebliğ edilmek üzere 10 gün içinde notere tevdi edilir. Kooperatif, çıkarma kararının tebliği tarihinden itibaren üç ay içinde iptal davası açabilir veya genel kurula itiraz edebilir. Bu itiraz, ilk toplanacak genel kurula sunulmak üzere yönetim kuruluna noter aracılığı ile tebliğ ettirilecek bir yazı ile yapılır. Genel kurula itiraz edildiği takdirde, yönetim kurulunun çıkarma kararı aleyhine iptal davası açılmaz. İtiraz üzerine genel kurulca verilecek karara karşı iptal davası hakkı saklıdır.

(4) Üç aylık süre içinde genel kurula veya mahkemeye başvurmak suretiyle itiraz edilmeyen çıkarma kararı kesinleşir.

(5) Kooperatifler, bu maddede gösterilmeyen sebeplerle ortaklıktan çıkarılamaz.

(6) Haklarındaki çıkarma kararı kesinleşmeyen Kooperatiflerin ortaklık hak ve yükümlülükleri çıkarma kararı kesinleşinceye kadar devam eder.

Çıkan ve çıkarılan Kooperatiflerle hesaplaşma

MADDE 17- (1) Ortaklığı sona eren Kooperatifin hesapları, en son teslim ettiği ürünün tasfiyesi ile kesin gelir-gider sonucunun ortaya çıkmasını takiben çıkarılan bilânçoya göre kapatılır ve borç-alacak durumu ilgili Kooperatife bildirilir.

(2) Ortaklığı sona eren Kooperatiflerin ödedikleri sermayeleri dışında, Birliğin yedek akçesi ve fonları üzerinde herhangi bir hakları yoktur.

(3) Ortaklığı sona eren Kooperatiflerin Birliğe olan tüm borçları muaccel hale gelir.

(4) Ortaklığı sona eren Kooperatiflerin ortaklık payları ve varsa diğer alacakları herhangi bir talep olmaksızın borçlarına mahsup edilir.

(5) Ortaklığı sona eren Kooperatiflerin alacak ve hakları, bunları isteyebilecekleri günden itibaren beş yıl geçmekle zaman aşımına uğrar. Zamanaşımına uğrayan bu alacaklara ilişkin tutarlar yedek akçeye alınır.

(6) Birliğin mevcudiyetini tehlikeye düşürecek nitelikteki sermaye iade ve ödemeleri, genel kurul kararı ile beş yılı aşmamak üzere ertelenebilir. Bu durumda Birliğin muhik bir tazminat isteme hakkı saklıdır.

(7) Ortaklıktan çıkan ve çıkarılan Kooperatiflerin, ortaklık zamanlarına ait birlik zararlarından dolayı sorumlulukları, hesaplaşmasının yapıldığı bilânçonun ait olduğu hesap döneminin sonundan başlayarak iki yıl sürer.

(8) Sermaye iadelerinde ve erteleme halinde, sermaye paylarına Kooperatif lehine faiz uygulanmaz.

Birliğe tekrar girme

MADDE 18- (1) Ortaklıktan çıkan veya 16 ncı maddenin birinci fıkrasının (b) ve () bentleri dışındaki sebeplerle ıkarılan Kooperatif, ıkma ya da çıkarılma sebebi ortadan kalkınca, ortaklığa girişteki esas ve usuller dahilinde Birliğe tekrar girebilir. 16 ncı maddenin birinci fıkrasının (b) ve () bentleri uyarınca ıkarılanlar, çıkarılma kararının kesinleştiği tarihten itibaren iki yıl geçtikten sonra, ortaklığa tekrar girebilir.

Ortak kooperatiflerin sorumluluğu

MADDE 19- (1) Birlik işlerinden dolayı Kooperatiflerin uuncu şahıslara karşı sorumlulukları, taahhüt ettikleri en son ortaklık payı tutarı ile sınırlıdır.

(2) Durumunu bilerek Birliğe yeni giren her Kooperatif, girişinden önce doğmuş olan birlik borçlarından dolayı diğer ortaklar gibi sorumlu olur.

(3) Kooperatif yönetim kurulu uyelerinin sorumlulukları hakkındaki hükümler saklıdır.

Ek deme yükümlülüğü

MADDE 20- (1) Birliğin gelir-gider menfi farkları, sırasıyla hesaplarda bekleyen geçmiş yıl gelir-gider mşpet farklarından, menfi farkların kapatılması için tahsis edilen fon ve hesaplardan, yedek akçelerden ve oluşturulan fonlar ile Kooperatiflerin yaptıkları bağış ve yardımlardan karşılanamadığı takdirde; Kooperatifler, gelir-gider menfi farklarının kapatılmasında kullanılmak uzerine, genel kurulca kararlaştırılacak tutar ve esaslarda ek ödeme ile yükümlüdür. Kooperatiflerden istenecek ek demeler toplamı; gelir-gider mşpet farklarından, menfi farkların kapatılması için tahsis edilen fon ve hesaplar, yedek akçeler ve diğer fonlar ile Kooperatiflerin yaptıkları bağış ve yardımlardan karşılanamayan gelir-gider menfi farkları tutarını geçemez.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Birliğin Organları, Yönetimi ve Denetimi

Birliğin organları

MADDE 21- (1) Birliğin organları aşağıda gösterilmiştir:

- A) Genel kurul,
- B) Yönetim kurulu.

A) GENEL KURUL

Genel kurul, genel kurula katılacak temsilciler

MADDE 22- (1) Birliğin en yetkili organı bütün Kooperatifleri temsil eden genel kurul olup, Kooperatiflerce seçilen Kooperatif Temsilcilerinden oluşur.

(2) Kooperatifler, birlik genel kurul toplantılarına, temsilci seçiminin yapıldığı genel kurul tarihinden önce tamamlanmış son dört hesap dönemi ortalamasına göre;

a) Kendi genel kurul toplantılarına katılma hakkı bulunan ortalama ortak sayısının, ilk 100'e kadar olan ortaklar için 2 (iki), sonraki her 100 ortak için birer;

b) Ayrıca, her bir Kooperatifin birliğe teslim ettiği ortalama ürün miktarının, birim ürün miktarına bölünmesiyle bulunacak sayıda temsilci ile katılır.

c) Birim ürün miktarı, Birliğe bağlı tüm kooperatiflerin birliğe teslim ettikleri ortalama ürün miktarları toplamının; (a) bendine göre belirlenen toplam Kooperatif Temsilcisi sayısının 1/4'üne bölünmesi ile bulunur.

ç) Temsilci sayısının hesaplanmasında artan ortak sayısı 50 veya daha fazla, birim ürün miktarına göre kooperatif bazında hesaplanan temsilci sayısında artan 0,5 veya daha fazlası olursa tama yükseltilir. Kooperatiflerin genel kurul toplantılarına katılma hakkı bulunan ortalama ortak sayısı toplamı 30.000'i aşan birlikler için (a) bendinde belirtilen 100 rakamı 200, 50 rakamı 100 olarak dikkate alınır.

(3) Kooperatif genel kurul toplantısının, gerekli nisabın sağlanamaması nedeniyle Kooperatif anasözleşmesinin 23 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendi uyarınca gerçekleştirilmesi durumunda, temsilci sayısının hesaplanmasında bu genel kurul toplantılarına katılan ortak sayısı dikkate alınmaz. Söz konusu hesap dönemi veya dönemleri için temsilci sayısının belirlenmesinde kullanılacak ortalama ortak sayısının hesabında; rekolte beyannamesini vererek, ürün teslim taahhüdünde bulunmuş, teslimini taahhüt ettiği ürünün (taahhüt ettiği ürün sayısı birden fazla ise bu ürünlerden her birinin) en az %50'sini veya farklı bir oran belirlenmiş ise belirlenen asgari oranını teslim etmiş ve kooperatife borcu bulunmayan ortakların sayısı kullanılır.

(4) Genel Kurula katılacak Kooperatif Temsilcilerinin sayısı, Kooperatiflerden alınan ve doğruluğu birlik tarafından kontrol edilen veri ve bilgiler dikkate alınarak, birlikçe hesaplanır ve Kooperatif genel kurul tarihinden en az 15 (onbeş) gün önce, bu hesaplamada kullanılan bilgi, veri ve hesaplama şekliyle birlikte, Kooperatiflere bildirilir. Kooperatif tarafından, Birliğin temsilci sayısını bildirdiği tarihi takiben 5 (beş) gün içinde Temsilci sayısına yapılan itirazlar, birlik yönetim kurulunca genel kurul tarihinden en az 5 (beş) gün önce incelenerek sonuçlandırılır. Birlik tarafından belirlenen sayının üzerinde temsilci seçen Kooperatiflerin temsilcilerinin Birlik genel kuruluna katılması ancak bu yöndeki Mahkeme kararıyla mümkün olabilir.

(5) Temsilciler, Kooperatiflerin genel kurulları tarafından dört yıl için seçilir ve görev süreleri bitip yenileri seçilinceye kadar görevde kalır. Temsilcilerin gerek seçimlerinde gerekse görev süreleri içerisinde "Kooperatif anasözleşmesinin 44 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (c), (ç), (d), (e) ve (f) bentlerinde sayılan kooperatif yönetim kurulu üyelerinde aranan şartları ve göreve seçildikten sonra, görev süresi içinde Birliğe ve ortağı olduğu Kooperatif ile bunların % 50'den fazla hissedarı oldukları şirketlere alınacak personel ile eş ve ikinci dereceye kadar kan ve kayın hısımların olmamak şartını taşımaları gerekir. Ayrıca, kooperatif anasözleşmesinin yönetim kurulu üyeliğinin sona ermesine ilişkin 49 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a), (c), (ç), (d), (e) ve (f) bentlerinde sayılan hükümleri bunlar hakkında da uygulanır.

(6) Temsilcilerin gerekli şartları taşıyıp taşımadıkları kooperatif denetçisi tarafından araştırılır. Seçilmek için gerekli şartları taşıyan Temsilciler genel kurulca azledilemez. Seçilme şartlarına sahip olmadığı halde seçilenler ile bu şartları sonradan kaybedenlerin temsilciliği kendiliğinden sona erer. Bu durum, birlik yönetim kurulu kararıyla Temsilciliği sona erenlere ve temsilcisi olduğu Kooperatiflere yazılı olarak bildirilir.

(7) Her Kooperatifte yukarıdaki esaslara göre Temsilci sayısı kadar da yedek Temsilci seçilir. Asıl Temsilcilerden görevi sona erenlerin yerlerine yedekler arasından en çok oy alandan başlamak üzere birlik yönetim kurulunca yedek üyeler göreve çağrılır ve yerini aldıkları asıl Temsilcinin görev süresini tamamlar. Temsilcilerin asılları ile yedekleri, kendi aralarında aldıkları oy sayısına göre belirlenir. Eşit oy alanlar arasından aynı genel kurulda kura çekilir. Kooperatiflerin boşalan Temsilcilerinin yedeklerle de doldurulamaması veya yedek temsilci sayısının yarısından bir fazlasının altına düşmesi halinde kalan süreyi tamamlamak üzere Kooperatifin ilk genel kurul toplantısında boş asıl ve yedek Kooperatif Temsilcileri için seçim yapılır.

(8) Birlik yönetim kurulu kararıyla, Birliğin ve Kooperatiflerin mali imkanları ve piyasa koşulları gözetilerek iki veya daha fazla hesap döneminde ürün alınmamasına veya Kooperatif ortaklarından asgari ürün teslim miktarlarının altında ürün alınmasına karar verilmesi durumunda; Temsilcilerin seçiminde baz alınan hesap dönemlerindeki Kooperatif genel kurulu toplantısına katılma hakkını haiz ortalama ortak sayısının tespitinde ilgili hesap dönemlerinde rekolte beyannamesi vermiş olup da yönetim kurulunca belirlenen ürün alım esaslarına uyan ve müteselsil kefaletten doğanlar dahil vadesi gelen borcu bulunmayan tüm ortaklar hesaplamada dikkate alınır.

(9) Birlik yönetim kurulunca belirlenen esaslara göre, Birliğe ürün teslim taahhüdünde bulunmayan ya da tabi afet, bitki hastalıkları, üründe meydana gelen bozulma ve hasar gibi ilgili resmi kurum ve kuruluşlardan alınacak belgelerle ispat edilebilecek nedenlerle ürün teslim edememe halleri saklı kalmak üzere, teslimini taahhüt ettiği ürünün (taahhüt ettiği ürün sayısı birden fazla ise bu ürünlerden her birinin) en az %50'sini veya farklı bir oran belirlenmiş ise belirlenen asgari oran üzerinden ürün teslim etmeyen Kooperatifler, ilgili hesap dönemine ilişkin birlik genel kuruluna, kendi genel kurullarında en çok oy ile seçilen yalnızca birer temsilcisi ile katılabilir.

Ortaklar cetveli

MADDE 23- (1) Yönetim kurulu, her genel kurul toplantısından önce, Kooperatif Temsilcilerinin adı, soyadı, eğitim durumu ve adresleri, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numaraları ile temsil ettikleri Kooperatifleri ve imza yerlerini gösterir ortaklar cetvelini hazırlamakla yükümlüdür. Bu bilgiler, mevcut ise Kooperatif Bilgi Sisteminden alınır. Ortaklar cetvelinin, birlik kayıtlarına uygun ve doğru olarak hazırlanmasından yönetim kurulu sorumludur.

(2) Yönetim kurulunca imzalanan bu cetvel, toplantı tarihinden en az 15 (onbeş) gün önce genel kurulca seçilen denetçiye ve Kooperatiflere teslim edilir. Ayrıca Birliğin merkezinde görülebilecek bir yere asılarak Temsilcilerin incelemesine sunulur. Temsilcilerin bu inceleme hakkı hiçbir şekilde engellenemez ve inceleme için Temsilcilere gerekli her türlü kolaylık ve imkan sağlanır. Denetçi yönetim kurulunca hazırlanan cetvelin, birlik kayıtlarına uygun olup olmadığını kontrol eder.

(3) Bu cetvel toplantıya katılanlar ile genel kurul bitiminde genel kurul divan heyeti ve varsa Bakanlık temsilcisi tarafından isim yazılarak imzalanır.

Toplantı şekilleri ve zamanı

MADDE 24- (1) Genel kurul, olağan ve olağanüstü olmak üzere iki şekilde toplanır. Olağan genel kurul toplantısının her hesap döneminin bitimini takip eden altı ay içinde yapılması zorunludur.

(2) Olağanüstü genel kurul, birlik işlerinin ve anasözleşme hükümlerinin gerektirdiği durum ve zamanlarda toplanır.

Toplantı yeri

MADDE 25- (1) Genel kurul, birlik merkezinin bulunduğu yerleşim birimi dahilindeki uygun bir yerde toplanır.

Çağrıya yetkili olanlar

MADDE 26- (1) Genel kurul, yönetim kurulunca toplantıya çağrılır.

(2) Gerekli hallerde, tasfiye kurulu veya tasfiye memurları da genel kurulu toplantıya çağırma yetkisine sahiptir.

(3) Genel kurul yukarıdaki şekilde toplanamadığı takdirde Bakanlık tarafından toplantıya çağrılabilir.

(4) Ayrıca, 4 (dört) Temsilciden az olmamak kaydıyla genel kurul toplantısına katılma hakkına sahip tüm Kooperatif Temsilcilerinin 1/10'unun isteği halinde, genel kurul 10 (on) gün içinde yönetim kurulu tarafından toplantıya çağrılır. Bu başvurunun müştereken ve noter tebligatı ile yapılması gerekir. Yönetim kurulunca bu isteğin zamanında yerine getirilmemesi durumunda Bakanlıkça genel kurul toplantıya çağrılabilir. Çağrılmadığı takdirde istek sahipleri mahalli mahkemeye başvurarak genel kurulu bizzat toplantıya çağırma izni alabilir.

(5) Genel kurul, görev süresi dolmuş olsa bile, yönetim kurulu tarafından toplantıya çağrılabilir. Tasfiye kurulu veya tasfiye memurları da, görevleri ile ilgili konular için, genel kurulu toplantıya çağırabilir.

(6) Yönetim kurulunun, devamlı olarak toplanamaması, toplantı nisabının oluşmasına imkân bulunmaması veya mevcut olmaması durumlarında, mahkemenin izniyle, birlik genel müdürü veya vekili ya da tek bir Kooperatif Temsilcisi genel kurulu toplantıya çağırabilir. Mahkeme kararı kesindir.

Çağrının şekli

MADDE 27- (1) Olağan ve olağanüstü toplantılara çağrı; Temsilcilerine bildirilmek üzere Kooperatiflere imza karşılığı veya taahhütlü mektupla ve gerektiğinde gazete ilanı ile yapılır. Çağrı ve gündem, Kooperatif Bilgi Sistemine yüklenir ve genel kurul toplantı tarihine kadar varsa Birliğin ve bağlı Kooperatiflerin internet sitesinden yayınlanır. Çağrı yazısına; yönetim kurulu raporu, denetçi raporu, bilanço ve gelir gider tabloları ile gelecek yılın bütçe ve çalışma programı eklenir.

(2) Çağrının, toplantı gününden en az 30 (otuz) gün önce ve en çok iki ay içinde yapılması ve çağrıda, toplantının gün ve saati ile yerinin ve gündem maddelerinin yer alması zorunludur.

(3) Çağrıda, birinci toplantıda çoğunluk sağlanamadığı takdirde yapılacak olan sonraki toplantının tarihi, saati ve yeri açıklanarak yeni bir bildirimle gerek kalmaksızın bir defada Temsilcilere duyuru yapılabilir. Toplantılar arasında en az 7 (yedi), en fazla 30 (otuz) gün süre bulunması gerekir.

(4) Sürelerin hesabında duyuru günleri hesaba katılmaz.

(5) Anasözleşmenin değiştirilmesi söz konusu ise, yapılacak duyuruda değiştirilecek maddelerin numaralarının yazılması yeterlidir.

Gündem

MADDE 28- (1) Gündem, genel kurulu toplantıya çağıran tarafından belirlenir. Olağan genel kurul toplantısının gündeminde aşağıdaki hususlar bulunur:

- 1) Açılış ve divanın oluşturulması,
- 2) Yönetim kurulu tarafından hazırlanan rapor ile finansal tabloların ve denetçi raporunun okunması ve müzakeresi,
- 3) Finansal tabloların oylanması,
- 4) Yönetim kurulu üyelerinin ibrası,
- 5) Faaliyet yılı içinde yönetim kurulu üyeliğinde eksilme meydana gelmiş ve yönetim kurulunca 50 nci maddenin beşinci fıkrası doğrultusunda atama yapılmış ise atamanın genel kurul onayına sunulması,
- 6) Görev süreleri sona ermiş olan yönetim kurulu üyelerinin asıl ve yedeklerinin seçilmesi,
- 7) Denetçinin seçilmesi,
- 8) Yönetim kurulu üyelerinin huzur hakkı ve harcırah gibi parasal haklarının belirlenmesi,
- 9) Uzmanlar komitesi kurulmuş ise uzmanlar komitesi raporunun görüşülerek karara bağlanması,
- 10) Birliğin, çalışma politika ve stratejilerinin belirlenmesi, bunların uygulanmasına yönelik yıllık çalışma programları ve gelecek yılın bütçesinin görüşülmesi ve karara bağlanması,
- 11) Gerekli görülecek diğer hususlar.

(2) Gerekli görülecek diğer hususlar gündeme açıkça yazılır. Görüşülecek konu önceden tespit edilip gündeme yazılmadan, "Gerekli görülecek diğer hususlar" şeklinde bir gündem maddesi belirlenemez.

(3) Kanun ve anasözleşme gereği genel kurulun yetkisinde olan ve olağanüstü genel kurul toplantı gündemini oluşturabilecek her türlü konu, olağan genel kurul toplantı gündemine yazılabilir.

(4) Dörtten az olmamak üzere genel kurul toplantısına katılma hakkına sahip Temsilcilerin 1/10'u tarafından genel kurul toplantı tarihinden en az 20 (yirmi) gün önce müştereken ve yazılı olarak bildirilecek hususların gündeme konulması zorunludur. Sürenin hesaplanmasında toplantı günü dikkate alınmaz. Gündeme eklenen kısım toplantıdan önce aynı usulle ilan edilir.

(5) Gündemde olmayan hususlar görüşülemez. Ancak, genel kurul toplantısına katılma hakkına sahip Kooperatif Temsilcilerinin en az 1/10'unun gündem maddelerinin görüşülmesine geçilmeden önce yazılı teklifte bulunmaları halinde; hesap tetkik komisyonunun seçilmesi, bilânço incelemesinin ve ibranın geriye bırakılması, çıkan veya çıkarılan Kooperatifler hakkında karar alınması, genel kurulun yeni bir toplantıya çağırılması ve kanun, anasözleşme ve iyiniyet esasları ile genel kurul kararlarına aykırı olduğu ileri sürülen yönetim kurulu kararlarının iptali, 6102 sayılı Kanunun 397 nci maddesinin beşinci

fikrasına göre seçilen denetçilerin azli ve yerlerine yenilerinin seçilmesi ile ilgili hususlar, genel kurula katılanların yarısından bir fazlasının kabulü ile gündeme alınır.

(6) Genel kurula katılma hakkına sahip olanların beşte üçünün gündem maddelerinin görüşülmesine geçilmeden önce yazılı olarak talepte bulunması hali ile 4572 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrasındaki diğer halleri dışında, yönetim kurulu üyelerinin görev süreleri dolmadan azli ve yerlerine yenilerinin seçilmesi ile ilgili hususlar, genel kurul toplantısı gündemine alınıp görüşülemez. Yukarıdaki hususların varlığı halinde ise, yönetim kurulu üyelerinin azli ve yerlerine yenilerinin seçilmesine ilişkin kararlar, ortaklar cetvelinde imzası bulunanların yarısından fazlasının oyuyla alınır.

(7) Bakanlıkça, denetim sonucunda ya da gerekçeli olarak birlik genel kurulunda görüşülmesi istenen konuların, ilan edilen gündemde yer alması bile, gündeme alınarak ayrı bir gündem maddesi şeklinde görüşülmesi zorunludur.

Bütün temsilcilerin hazır bulunması

MADDE 29- (1) Bütün Temsilcilerin hazır bulunması ve itiraz olmaması halinde, genel kurul toplantılarına ilişkin diğer hükümler saklı kalmak şartıyla, toplantıya çağrı hakkındaki hükümlere uyulmamış olsa da kararlar alınabilir. Ancak, kararların muteber olabilmesi için, toplantıda Bakanlık temsilcisi bulundurulması hususunda gerekli işlemin yapılmış olması şarttır.

(2) Yukarıdaki fıkraya göre alınan kararlar, bir tutanağa bağlanır ve bu tutanak, tüm Temsilciler veya Temsilcilerin toplantıda oy birliği ile seçecekleri kişiler tarafından imzalanır.

Bakanlığa müracaat ve gönderilecek belgeler

MADDE 30- (1) Genel kurul tarihi ile yeri ve gündemi, toplantıdan en az 15 gün önce, Birliğin merkezinin bulunduğu yerdeki valiliğe (Ticaret İl Müdürlüğü'ne) yazılı olarak bildirilir.

(2) Bu bildirimde, Bakanlıkça tespit edilen miktardaki temsilci ücretinin ilgili kuruma yatırıldığını gösteren belge eklenerek toplantıda temsilci bulundurulması talep edilir.

Toplantının açılması, toplantı ve karar nisabı

MADDE 31- (1) Genel kurul toplantılarının açılabilmesi için, Temsilcilerin yarısından fazlasının toplantıda bizzat hazır bulunması ve ortaklar cetvelini imzalamaları şarttır. İlk toplantıda toplantı nisabı sağlanamadığı takdirde, ikinci toplantı en az divan heyetini ve yönetim kurulu asıl ve yedek üye sayısını oluşturacak sayıda Temsilcinin bizzat hazır bulunması ve ortaklar cetvelini imzalaması ile gerçekleştirilir.

(2) Ancak, yönetim kurulu üyelerinin ibrası, bunlara yapılacak ödemeler, yönetmelikler ile diğer düzenleyici işlemlerin kabulü veya değiştirilmesi; yönetmelikte genel kurulun yetkisinde tanımlanan gayrimenkul alımı ve satımı ile gayrimenkullerin değerlendirilmesi, kredi kullanımı, yatırım, imalat ve inşaat iş ve işleri, alacakların terkin, şube açılması ve işletme kurmaya, şirket ve diğer teşekküllere iştirak etmeye veya çıkmaya ilişkin kararların alınabilmesi için her halükarda Temsilcilerin en az 1/4'ünün bizzat toplantıda bulunması ve ortaklar cetvelini imzalaması gerekir.

(3) Birliğin dağılması veya diğer bir birlikle birleşmesi hakkındaki kararlar için Temsilcilerin en az yarısından bir fazlasının bizzat hazır bulunması ve hazır bulunanların 3/4' ünün oyu gerekir. Ayrıca Kooperatiflerin şahsi sorumluluklarının ağırlaştırılması veya ek ödeme yükümleri ihdası hakkında alınacak kararlarda, Temsilcilerin en az yarısından fazlasının toplantıda hazır bulunması ve hazır bulunanların 2/3' ünün rızası gereklidir.

(4) Toplantının açılabilmesi için, Bakanlık temsilcisinin hazır bulunması gerekir. Ancak, usulüne uygun müracaat yapıldığı halde, Bakanlık temsilcisi toplantıya gelmemiş ise, bir saat beklenir. Temsilci yine gelmemiş ise, durum toplantı açılmadan önce birlik yönetim kurulu tarafından bir tutanakla tespit edilerek toplantıya başlanır. Bakanlık temsilcisinin sonradan gelmesi halinde durum bu defa genel kurul divan heyeti tarafından tutanağa geçirilir. Bakanlık temsilcisinin gelmeyeceği daha önceden Birliğe yazı ile bildirilmiş ise bir saat beklenmeksizin toplantı açılır.

(5) Toplantı, yönetim kurulu başkanı, bulunmadığı takdirde yönetim kurulu başkan vekili, o da yoksa birlik genel müdürü veya vekili tarafından açılır.

(6) Genel kurul toplantısını yönetmek üzere, açık oyla Temsilciler arasından bir başkan, bir başkan vekili ve iki de katipten oluşan bir genel kurul divan heyeti seçilir. Divan heyetine yönetim kurulu üyeleri seçilemez. Divan başkanı dahil olmak üzere genel kurul divan üyelerinden herhangi birinin toplantı esnasında genel kurulu terk etmesi halinde, toplantı geri kalan üç divan üyesince yürütülür. Divan heyeti sayısının üçün altına düşmesi durumunda genel kurulda yeni bir divan heyeti seçilir ve genel kurul toplantısı, yeni seçilen divan heyeti tarafından kaldığı gündem maddesinden itibaren devam ettirilir. Yeni seçilen divan heyeti genel kurul tutanağının tümünü imzalamaya yetkilidir.

(7) Genel kurulda kararlar, özel nisaplar saklı kalmak üzere, oylama sırasında hazır bulunan Temsilcilerin çoğunluğu ile alınır.

(8) Genel kurul kararları; 4572 sayılı Kanun, anasözleşme ve diğer mevzuat hükümlerine aykırı olamaz.

(9) Genel kurulun bütün kararları, katipler tarafından tutanağa geçilir ve her sayfasının altı genel kurul divan heyeti ile varsa Bakanlık temsilcisi tarafından imzalanır. Genel kurul tutanağı mürekkepli kalem, daktilo veya bilgisayar ile yazılabilir.

Genel kurulda seçim ve tasnif usulü

MADDE 32- (1) Birlik genel kurul toplantılarında, divan heyeti ve denetçi için açık oylama, yönetim kurulu için yapılacak seçimlerde ise gizli oy, açık tasnif usulü uygulanır.

(2) Divan heyeti için yapılacak açık oylama, Temsilcilerin işaret oylarının yönetim kurulu başkanı, bulunmadığı hallerde başkan vekili veya birlik genel müdürü tarafından müştereken sayılması ve mutabakata varılması suretiyle yapılır.

(3) Gizli oylamada birlik mührü ile mühürlenmiş boş oy pusulalarının kullanılması esas olmakla birlikte, basılı oy pusulası da kullanılabilir. Genel kurulun yalnızca basılı oy pusulası kullanılması yolunda alacağı karar geçersizdir. Genel kurulda birlik mührü ile mühürlenmiş boş oy pusulaları ve basılı oy pusulalarından başka bir pusula seçim için kullanılamaz. Matbaada basılmış veya daktilo edilmiş ya da çoğaltılmış oy pusulaları basılı oy pusulası sayılır.

(4) Oy pusulalarına yönetim kurulu asıl ve yedek üye sayısı kadar isim yazılır. Yönetim kurulu asıl üyelikleri ile yedeklerinin seçimleri için ayrı ayrı oy pusulaları kullanılır. Oy pusulalarına, adayların ad ve soyadları ile temsil ettiği Kooperatif adının, dört yıllık yükseköğretim kurumu mezunu üyelik kotası için yapılacak seçimlerde bu adayların isimlerinin karşısına “Yükseköğretim Kotasından” ibaresinin yazılması zorunludur. Oy pusulasına yönetim kurulu asıl ve yedek üye sayısından fazla isim yazılması veya adayların temsil ettiği Kooperatiflerin unvanları veya işletme adları ile “Yükseköğretim Kotasından” ibaresi dışında oy kullananın kimliğini belli edecek ya da anlaşılabilir hareket edildiğini gösterecek şekilde herhangi bir ibarenin yazılması ya da işaret konulması durumunda, o oy pusulası iptal edilir. Oy pusulalarındaki isimlerin üzeri çizilerek yerlerine yenilerinin yazılması mümkündür. Yeni yazılanlar için çizilerek yazıldığı yerdeki sıralama esas alınır. Adaylardan bazılarının isimlerinin çizilmesine karşılık, yerlerine yenilerinin yazılmaması durumunda, üzeri çizili olmayanlara birer oy verilmiş sayılır.

(5) Bu anasözleşmenin 56 ncı maddesi uyarınca seçilmesi gereken denetçi ve 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 397 nci maddesinin beşinci fıkrasına göre çıkarılan Yönetmeliğe göre denetim söz konusu ise yedeği için de yönetim kurulunca veya genel kurulda önerilen isimler arasından açık oylama ile ayrı seçim yapılır.

(6) Seçimlerde en çok oy alanlar seçilmiş sayılır. Oyların eşitliği halinde divan başkanının uygun göreceği şekilde kura çekilir. Seçilmiş olan yedeklerin sıralaması oy sayısına göre yapılır. Oylarda eşitlik halinde oy pusulasındaki sıralama esas alınır. Farklı oy pusulalarında olmakla birlikte, eşit oy alanların oy pusulalarındaki sıralarının da aynı olması durumunda, divan başkanının uygun göreceği şekilde kura çekilir. Yönetim kurulu asıl ve yedek üyelikleri için; kendi içlerinde en fazla oy alan dört yıllık yükseköğretim kurumu mezunu kotasından iki asıl ve iki yedek üye sıralamaya konular, kalan adaylar dört yıllık yükseköğretim kurumu mezunu olup olmadıklarına bakılmaksızın kendi aralarında aldıkları oy sayılarına göre sıralanır. Eşitlik halinde yukarıdaki usule göre hareket edilir. Yükseköğretim kurumu mezunu kotası için Kooperatif Temsilcileri, kooperatiflerin genel kurul toplantısına katılma hakkını haiz ortaklar veya bunların dışındaki adaylar arasından seçim yapılır.

(7) Basılı oy pusulaları için de aynı şartlara uyulur. Yönetim kurulu asıl ve yedek üyelerinin seçimi için ayrı sandık kullanılır.

(8) Genel kurulda, oy pusulalarının tasnifi için, seçimlere geçilmeden önce genel kurula katılan temsilciler arasından açık oyla bir tasnif kurulu seçilir. Genel kurul, divan başkanı ve üyelerini tasnif kurulu olarak görevlendirebilir.

(9) Yapılacak her gizli oylama için ayrı bir oylama cetveli kullanılır ve temsilciler ancak bu cetveli imzalayarak oyunu kullanabilir. Ortaklar cetvelinin boş bir nüshası her sayfaya “oylama cetveli” olduğu belirtilmek suretiyle bu amaçla kullanılabilir.

(10) Tasnifi müteakip, tasnif kurulunca seçim sonuçlarını gösterir bir tutanak tanzim edilerek, kurul üyeleri tarafından imzalanır.

(11) Seçilenler, seçtikleri tarihten itibaren birlik işlerini görmeye yetkilidir.

Oylamaya katılmayacaklar

MADDE 33- (1) Birlik işlerinin görülmesine herhangi bir suretle katılmış olanlar yönetim kurulunun ibrasına ait kararlarda oylamaya katılamaz.

(2) Kooperatif Temsilcilerinden hiçbirisi kendisi veya karı ve kocası yahut alt ve üst soyu ile birlik arasındaki şahsi bir işe veya davaya dair olan görüşmelerde oy hakkını kullanamaz.

Genel kurulun görev ve yetkileri

MADDE 34- (1) Genel kurulun görev ve yetkileri aşağıda gösterilmiştir:

a) Bilanço ve bilanço hesaplarının dökümü ile gelir-gider farkı hesaplarını inceleyerek kabul veya reddetmek; yönetim kurulu tarafından verilen raporlar ile denetçi tarafından düzenlenen raporu müzakere etmek,

b) Yönetim kurulu üyelerini ibra etmek veya sorumluluklarına karar vermek, gerektiğinde bunları azletmek,

c) Yönetim kurulunun teklifi üzerine, Birliğin kısa-orta-uzun vadeli çalışma politika ve stratejilerini belirlemek, bunların uygulanmasına yönelik yıllık çalışma programı ve bütçesini görüşmek ve karara bağlamak,

ç) Yönetim kurulu üyelerini ve bunların yedeklerini seçmek,

d) Tahsili imkansız ve karşılıksız kalan alacakların terkini ile yedek akçeden ve diğer kaynaklardan karşılanmasına karar vermek,

e) Bilanço açıklarının Kooperatiflerden ek ödeme istenmek suretiyle kapatılması hususunda karar almak,

f) Birliğin başka bir birlikle birleşmesi, dağılması ve tasfiyesine karar vermek, tasfiye kurulu üyeleri ve yedeklerini seçmek,

g) Gayrimenkul alım ve satımı ile gayrimenkul üzerindeki diğer tasarruf ve işlemlere, yatırımlara, imalat ve inşaat işlerine ilişkin usul ve esasları düzenleyen yönetmeliği karara bağlamak,

ğ) Yönetmelikte belirlenen tutarlardaki gayrimenkul alım ve satımı, kredi kullanımı, yatırım, imalat ve inşaat işlerini karara bağlamak,

h) Yönetim kurulu tarafından hazırlanacak personel yönetmeliğini görüşüp karara bağlamak; bu yönetmelik ve yönetim kurulunca belirlenen personel politikaları gözetilerek kullanılacak norm kadroları onaylamak,

ı) Yönetim kurulu üyelerine verilecek huzur hakkı ile harcırah miktarı ve ödenme esaslarını görüşerek karara bağlamak,

i) Yönetim kurulu tarafından verilen ortaklıktan çıkarma kararlarına yapılan itirazları görüşüp karara bağlamak,

j) Diğer birliklerle müşterek çalışma veya ayrılma konusunda karar almak,

k) Anasözleşmede yapılması öngörülen değişiklikler hakkında karar vermek,

l) Üst kuruluşa girmeye ve buradan ayrılmaya karar vermek,

m) Üst kuruluş temsilcilerini seçmek,

n) Kanun (6102 sayılı Kanununun 391 inci maddesinde sayılanlar hariç), anasözleşme ve iyi niyet esasları ile genel kurul kararlarına aykırı olduğu ileri sürülen yönetim kurulu kararlarının iptal edilip edilmeyeceği konusunda karar vermek,

o) Kredi kullanma, ipotek verme ve rehin işlemleri konusunda karar almak, ya da yönetim kuruluna yetki vermek,

ö) Birliğin denetimini yapacak denetçiyi ve 6102 sayılı Kanununun 397 nci maddesinin beşinci fıkrasına göre çıkarılan Yönetmeliğe göre denetim söz konusu ise yedeğini de seçmek,

p) Şube açılması konusunda karar vermek,

r) Kurulmuş ise, uzmanlar komitesi tarafından düzenlenen raporu görüşmek, Birliğin varlığının ve faaliyetlerinin geliştirilip sürdürülmesi için gerekli telafi edici tedbirlere ilişkin kararları almak,

s) Şirket ve diğer teşekküller kurmaya, bu şirket ve teşekküllere iştirak etmeye veya bunlardan çıkmaya, vakıf kurmaya veya kurulu olanlara katılmaya karar vermek veya bu konuda yönetim kurulunu yetkili kılmak,

ş) Kanun ve anasözleşme ile genel kurula tanınmış olan diğer konular hakkında karar vermek.

(2) Bu maddede belirtilen görevlerle ilgili olarak yönetim kurulunca hazırlanan teklifler, yönetmelik ve düzenleme taslakları ile bunlara ilişkin açıklayıcı bilgiler, genel kuruldan en az 15 gün önce Birlik merkezinde Temsilcilerin incelemesine sunulur ve talep eden Temsilcilere birer sureti verilir.

Bilançonun tasdiki ve ibra

MADDE 35-(1) Bilançonun onaylanmasına ilişkin genel kurul kararı, kararda aksine açıklık bulunmadığı takdirde, yönetim kurulu üyeleri ile Birlik yöneticilerinin ibrası sonucunu doğurur. Bununla birlikte, bilançoda bazı hususlar hiç veya gereği gibi belirtilmemişse veya bilanço Birliğin gerçek durumunun görülmesine engel olacak bazı hususları içeriyorsa ve bu hususta bilerek ve isteyerek hareket edilmişse onama ibra etkisini doğurmaz.

(2) Genel kurulca, görüşülen hesap dönemine ilişkin olarak seçilen denetçi tarafından düzenlenen raporlar genel kurulda görüşülmeden bilanço ve hesaplar kabul, yönetim kurulu üyeleri ibra edilmiş sayılmaz. Denetçi raporunun ve varsa denetim sonucunda genel kurul gündemine alınarak görüşülmesi istenilen hususların görüşülmesinden önce bilanço ve hesapların kabulü ile ibra hakkında verilen kararlar geçerli değildir.

(3) Divan başkanı, varsa gerek Bakanlığın, gerekse denetçinin denetimi sonucunda genel kurul gündemine alınarak görüşülmesi istenilen hususları yönetim kurulu üyelerinin ibralarından önce genel kurula açıklayarak müzakeresini sağlamak; bu kapsamda hangi hususların ve maddi olayların müzakere edildiğini, genel kurulda sorulan soruları, verilen cevapları ve alınan kararları tutanağa geçirmek zorundadır.

(4) İbra edilmeyen yönetim kurulu üyeleri, aynı genel kurulda bu göreve tekrar seçilemez. Genel kurulca ibranın geriye bırakılmasına karar verilmiş ise, ibranın geriye bırakılması, yönetim kurulu üyelerinin tekrar seçilmelerine engel teşkil etmez. Ancak, ibranın karara bağlandığı genel kurul toplantısında ibra edilmeyen yönetim kurulu üyelerinin üyelikleri kendiliğinden düşer.

İbranın etkisi

MADDE 36- (1) İbra kararı genel kurul kararıyla kaldırılamaz. Bu konuda 24/4/1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 53 üncü maddesi hükmü saklıdır.

(2) Genel kurulun sorumluluktan ibraya ilişkin kararında, ibranın kapsadığı açıklanan maddi olaylara ilişkin ibra kararına Temsilcilerinin çoğunlukla, olumlu oy kullanmaları durumunda ilgili Kooperatifin dava hakkı ortadan kalkar. Diğer Kooperatiflerin dava hakları da ibra tarihinden itibaren altı ay geçmesiyle düşer.

Birliğin uğradığı zararın tazmini

MADDE 37- (1) Birliğin uğradığı zararın tazminini, birlik ve her bir Kooperatif isteyebilir. Kooperatifler tazminatın ancak Birliğe ödenmesini isteyebilir.

(2) 6102 sayılı Kanunun ilgili hükümleri saklı kalmak üzere; genel kurulda Birliğin uğradığı zararın tazmini için yönetim kurulu aleyhine tazminat davası açılması yönünde karar alınmışsa, bu davanın birlik adına kimin tarafından açılacağı da aynı kararda belirtilir ve dava, genel kurulca yetkili kılınanlar tarafından, genel kurul karar tarihinden itibaren bir ay içinde açılır ve bu sürenin geçirilmesi ile dava hakkı düşmez.

Kararların tesiri

MADDE 38- (1) Kanun ve anasözleşmeye uygun surette toplanmış genel kurulda alınan kararlar, toplantıda bulunmayanlar veya aleyhte oy kullananlar hakkında da geçerli ve bağlayıcıdır.

Kararların bozulması

MADDE 39- (1) Aşağıda yazılı kimseler kanuna, anasözleşme hükümlerine ve iyi niyet esaslarına aykırı olduğu iddiasıyla genel kurul kararları aleyhine, toplantıyı izleyen gündün başlaması üzere bir ay içinde, birlik merkezinin bulunduğu yerdeki mahkemeye başvurabilir:

a) Toplantıda hazır bulunup da kararlara muhalif kalarak keyfiyeti tutanağa geçirten veya oyunu kullanmasına haksız olarak müsaade edilmeyen yahut toplantıya çağrının usulü dairesinde yapılmadığını veyahut gündemin gereği gibi ilan ve tebliğ edilmediğini yahut da genel kurul toplantısına katılmaya yetkili olmayan kimselerin karara katılmış bulduklarını iddia eden Temsilciler,

b) Yönetim kurulu,

c) Kararların yerine getirilmesi yönetim kurulu üyelerinin şahsi sorumluluklarını mucip olduğu takdirde bunların her biri.

(2) Bozma davasının açıldığı ve duruşmanın yapılacağı gün, yönetim kurulu tarafından birlik merkezinde görülebilecek bir yere asılarak usulen ilan olunur.

(3) Genel kurul kararının bozulmasına ilişkin mahkeme kararı, kesinleştikten sonra bütün ortaklar için hüküm ifade eder. Bu kararın bir sureti derhal ticaret siciline tescil ettirilir.

Genel kurul tutanağı

MADDE 40- (1) Genel kurul toplantılarının muteber olabilmesi için, Temsilciler tarafından yapılan beyanlar ile muhalif kalanların muhalefet sebeplerini, yapılan seçimler ile verilen kararları içeren bir tutanak düzenlenir. Bu tutanakta, toplantıya katılanların sayısı ile kullanılan olumlu ve olumsuz oyların sayısı ayrıca gösterilir.

(2) Genel kurul tutanağı ile bu tutanağa ek olan belgelerin her sayfasının altı, genel kurul divan heyeti ile varsa Bakanlık temsilcisi tarafından imzalanır. Tutanak eki olan belgelerin tutanağa aynen yazılmasına gerek olmayıp, tutanakta sadece bunlara ait yapılan görüşmeler ve sonuçlarının yazılı olması ile eklerin tutanakta belirtildiği şekilde numaralandırılmış olması yeterlidir.

(3) Genel kurul tutanağının bir örneği veya genel kurulda alınan kararların tamamını içeren bir doküman, Birlik merkezinde kooperatif temsilcilerinin kolayca görüp inceleyebilecekleri şekilde bir ay süreyle asılı tutulur. Tutanağın bir örneği, Temsilcilerin

istemi halinde kendilerine verilir. Genel kurul tutanağı, ayrıca Kooperatif Bilgi Sistemine yüklenir.

Genel kurul kararlarının tescil ve ilanı

MADDE 41- (1) Birlik genel müdürü, bulunmadığı durumlarda vekili, toplantıya çağrının usulüne uygun yapıldığını gösteren belgeler ile ortaklar cetveli ve noterce onaylanmış genel kurul tutanağının bir suretini toplantı tarihinden itibaren 15 (onbeş) gün içinde ilgili ticaret sicili müdürlüğüne vererek veya verilmesini sağlayarak tescil ve ilana tabi hususları tescil ve ilan ettirmekle yükümlüdür.

Bakanlığa gönderilecek belgeler

MADDE 42- (1) Toplantı gününden itibaren en geç bir ay içinde, yönetim kurulu ve denetçi raporları, varsa uzmanlar komitesi raporları ile bilanço ve gelir-gider cetvelleri, genel kurul toplantı tutanağı ile ortaklar cetvelinin ve istenebilecek diğer belgelerin onaylı birer örneği, Birliğin Ticaret Siciline tescil edildiği yerdeki Valiliğe (Ticaret İl Müdürlüğü'ne) verilir.

B) YÖNETİM KURULU

Yönetim kurulu üyelerinin seçimi ve görev süresi

MADDE 43- (1) Birlik yönetim kurulu, genel kurulca en çok dört yıl için seçilen en fazla 6 (altı) üye ile birlik genel müdürü veya vekilinden oluşur. Yönetim kuruluna seçilen asıl üye sayısı kadar da aynı süreyle yedek üye seçilir. Görev süresi dolan yönetim kurulu üyelerinin görevleri, altı ayı geçmemek üzere, yapılacak ilk genel kurul toplantısına kadar devam edebilir.

(2) Süresi sona eren yönetim kurulu üyelerinin tekrar seçilmeleri mümkündür.

(3) Yönetim kurulu üyelerinin azli söz konusu ise, aynı genel kurulda yeni seçilen yönetim kurulu üyeleri öncekilerin görev sürelerini tamamlar.

Seçilme şartları ve bağdaşmayan görevler

MADDE 44- (1) Yönetim kurulunun Kooperatif Temsilcileri arasından seçimle iş başına gelen asıl ve yedek üyelerinde gerek seçimleri sırasında, gerekse görev yaptıkları süre içinde aşağıdaki şartlar aranır.

a) Türk vatandaşı olmak,

b) En az ilk okul mezunu olmak,

c) Devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, görevi kötüye kullanma, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından ya da 1163 sayılı Kanun hükümlerine göre mahkûm olmamak,

ç) Diğer asıl üyeler ve yedek üyelerle eş veya ikinci dereceye kadar, ikinci derece dahil, kan ve kayın hısımlık ilişkisi olmamak,

d) Birliğin çalıştığı ürünler üzerinde ticaret ve komisyonculuk işleri ile para veya mal olarak faizle kredi verme işlerinden herhangi birisini yapmamak veya bu işleri yapanlarla menfaat veya eş ya da birinci dereceden hısımlık ilişkileri bulunmamak,

e) Gerek ortağı olduğu kooperatif ve bağlı olduğu birliğin, gerekse aynı ürün üzerinde çalışan başka kooperatif veya birliğin personeli olmamak,

- f) Başka bir tarım satış kooperatifleri birliğinde yönetim kurulu üyesi olmamak,
- g) Aynı zamanda Birliğin denetçisi olmamak.

(2) Genel kurulca seçilecek yönetim kurulu üyelerinin hem asıl, hem de yedeklerinin en az ikisinin dört yıllık yükseköğrenim görmüş kişilerden olması ve bunların da birinci fıkranın (b) bendi dışındaki koşulları taşıması şarttır. Temsilciler ve genel kurula katılma hakkına sahip kooperatif ortakları dışından yükseköğretim kotasından seçilen kişilerin yönetim, pazarlama, ürün ticareti, denetim, finansman, mühendislik, hukuk ve benzeri konuların birinde en az beş yıllık iş deneyimine sahip olmaları şarttır. Bu şekilde, temsilciler ve kooperatif ortakları dışından seçilecek yönetim kurulu üyeliği adayları hakkında Bakanlığın uygun görüşünün seçimli genel kurul öncesinde alınması zorunludur. Yönetim kurulu üyeliği için aday olmak isteyenler, genel kurul tarihinden en az bir ay önce Birliğe yazılı olarak başvurur. Söz konusu başvurular, genel kurul tarihinden en az yirmi gün önce Birlik tarafından Bakanlığa uygun görüş alınmak üzere adli sicil belgeleri ile birlikte topluca intikal ettirilir. Bakanlık, ilgili mevzuat çerçevesinde bu başvurulara ilişkin görüşünü genel kurul tarihinden en az on gün önce Birliğe bildirir.

(3) Yönetim kurulu asıl üyeliğine seçilenlerden, kooperatif yönetim kurulu üyesi veya denetçisi olanlarla birlik denetçisi olarak görevli bulunanlar, bunlardan ancak birini tercih etmek zorundadır.

(4) Yönetim kurulu üyelerinin seçilme şartları denetçi tarafından araştırılır. Bu şartları taşımadıkları halde seçilenler ile sonradan kaybedenlerin görevleri kendiliğinden sona erer. Görevi sona eren yönetim kurulu üyelerinin yerine sırasıyla yedekler çağrılır.

(5) Haklarında birinci fıkranın (c) bendinde belirtilen suçlarla ilgili olarak kamu davası açılmış olanların görevleri ilk genel kurul toplantısına kadar devam etmekle beraber, yönetim kurulunca bu durumdaki üyelerin genel kurulca azli veya göreve devamı hakkında karar alınmak üzere yapılacak ilk genel kurul gündemine madde konulur.

(6) Yönetim kurulu üyeleri, Kooperatiflerin ve Birliğin hissedarı oldukları şirketlerde, katıldıkları vakıflarda ve diğer teşekküllerde yönetim kurulu üyesi veya denetçi olamaz, personel olarak yahut başka bir şekilde ücretli görev alamaz.

(7) Bu maddenin altıncı fıkrasında belirtilen diğer görevleri bulunmasına rağmen yönetim kurulu üyesi olarak seçilenler, seçildikleri tarih itibarıyla diğer görevlerinden ayrılmak zorundadır. Bu görevlerinden ayrılmayanların yönetim kurulu üyeliğine seçilmelerine ilişkin işlemler hükümsüzdür. Seçildikten sonra altıncı fıkradaki diğer görevleri edinen yönetim kurulu üyelerinin sonradan edindikleri görevlere ilişkin seçilme veya görevlendirme işlemleri ile sözleşmeler de hükümsüzdür. Seçilme işlemleri bu şekilde hükümsüz olanların yerine yedekleri çağrılır.

(8) Yönetim kurulu üyelerinin fiilen bu görevleri yürüttükleri dönemde; bunların (12/4/2011 tarihinden önce seçilen ya da göreve başlayan eş veya hısımlarının durumu saklı kalmak üzere) eş ve ikinci derece dahil kan ve kayın hısımları, birlik ve Kooperatifler ile bunların % 50'den fazla hissedarı oldukları şirketlerde, katıldıkları vakıflarda ve diğer teşekküllerde yönetim kurulu üyesi veya denetçi olamaz, personel olarak veya başka bir şekilde ücretli olarak işe alınmaz.

(9) Bu madde hükümlerine aykırı uygulamalar denetçi tarafından araştırılır.

Yönetim kurulu üyelerinin değişik kooperatifleri temsil etmesi

MADDE 45- (1) Yönetim kurulu üyeleri, değişik Kooperatiflerin temsilcileri arasından seçilir. Ancak Birliğe bağlı Kooperatif sayısı, yükseköğretim mezunu kotası dışında seçilen yönetim kurulu üyelerinin sayısından az ise, her kooperatife en az bir üyelik verilmek kaydıyla, aynı Kooperatiflerin temsilcileri arasından birden fazla üye seçilir.

(2) Kooperatif sayısı, yükseköğretim mezunu kotası dışında seçimle gelen yönetim kurulu üye sayısından fazla olan birliklerde, aynı kooperatiften seçime katılan Temsilcilerden fazla oy alan yönetim kurulu üyeliğine seçilmiş sayılır.

(3) Yükseköğretim mezunu kotasından seçilenlerin de mensubu oldukları Kooperatiflerin diğer temsilcilerinin yukarıdaki fıkralar kapsamında yönetim kurulu üyeliklerine seçilip seçilmediklerine bakılmaksızın, kendi aralarında farklı kooperatifleri temsil etmesi esastır. Ancak, Kooperatif Temsilcileri veya ortakları dışından yönetim kurulu üyeliğine seçilenlerin Kooperatifleri temsil etme zorunluluğu yoktur.

(4) Boşalan yönetim kurulu üyeliklerine yedeklerin çağrılmasında da yukarıdaki esaslar gözetilir.

Yönetim kurulunun görev ve yetkileri

MADDE 46- (1) Yönetim kurulu, karar organı olarak kanun, anasözleşme ve genel kurul kararları doğrultusunda birlik faaliyetlerinin yürütülmesine ilişkin ilke ve esasları saptar, yıllık çalışma programları, politika ve stratejiler ile personel politikasını belirler, iş ve işlemlerin bunlara uygun yürütülmesini gözetir, genel kurul ve yönetim kurulu kararlarının yerine getirilmesini denetler ve açıkça genel kurulun yetkisinde tanımlanan hususlar dışında Birliğin işletme konusunun ve amacının gerçekleştirilmesi için gerekli olan kararları alır. Yönetim kurulu Birliğin işlerini genel müdür veya vekili aracılığıyla yürütür.

(2) Yönetim kurulunun bu kapsamdaki başlıca görev ve yetkileri şunlardır:

a) Birlik çalışmalarının düzenli yürütülmesini sağlayacak esasları tespit etmek ve prensip niteliğinde olan veya mevzuat hükümlerine göre yönetim kurulunun kararına bağlı bulunan konular hakkında karar vermek,

b) Genel kurula sunulacak Birliğin çalışma politika ve stratejilerini, performans hedeflerini, teklif, rapor, finansal tablolarını, yıllık çalışma programını ve bütçeyi süresi içinde doğru olarak hazırlamak ve/veya hazırlatmak,

c) Ana ve tali ürünlerin alım, işleme, değerlendirilme ve satışına ilişkin yöntem, ilke ve esasları belirlemek,

ç) Kooperatiflerce alınacak ürünlerin alınma şeklini, Kooperatifler ve bunların ortaklarına verilecek avansları ve bu işlemlerle ilgili hesaplaşma esaslarını tespit etmek,

d) Birliğin personel politikalarını belirlemek, personel iş ve işlemlerinin personel yönetmeliği hükümlerine ve personel politikasına uygun olarak yürütülmesini gözetmek, bu konuda Genel Müdürlükçe sunulacak konuları karara bağlamak,

e) Kooperatiflerin işlerinin düzenli ve etkin bir şekilde yürütülmesini kolaylaştırmak amacıyla gerekli tedbirleri almak,

f) Genel Kurul gündemini tespit etmek ve genel kurulu toplantıya çağırarak,

g) Süresi içinde yapılmayan kooperatif genel kurul toplantılarının yapılmasını sağlamak,

ğ) Kooperatif ortaklarının Kooperatiflere verecekleri beyannamelerin esaslarını belirlemek,

h) Kooperatifler ve ortakları ile diğer üreticilere kullanılacak kredilerin, açılma ve kullanılma esasları ile kullanılan kredilerin tahsili ve ertelenmesi konularını karara bağlamak,

ı) Birlik ve Kooperatiflerde istihdam edilecek müdür ve diğer personelde aranacak şartlar ile atama, nakil, terfi, görevden alma, kadro ve özlük hakları ile sair esasları düzenleyen personel yönetmeliğini hazırlayarak genel kurula sunmak,

î) İhtiyaç duyulan diğer yönetmelikleri hazırlamak veya hazırlatmak ve genel kurulun onayına sunmak,

j) Birlik genel müdürlüğünce kiralanacak fabrika ve tesisler ile satın alınacak makine, ekipman, teçhizata, bakım ve onarım işlerine karar vermek,

k) Defter, hesap ve kayıtların mevzuata uygun tutulmasını sağlamak ve gözetmek,

l) Dava açmaya, davadan vazgeçmeye, sulh ve feragate karar vermek ve alacak tahsilinden vazgeçmek,

m) Görev, yetki ve sorumlulukları çerçevesinde, teftiş ve denetime yetkili kimselerin isteyecekleri her türlü bilgi ve belgeyi, süresi içinde vermek veya verilmesini sağlamak ve onların işlerini kolaylaştırmak,

n) İştiraklerde Birliğin temsili konusunda karar vermek,

o) Genel kurulca kabul edilen yönetmelik hükümleri çerçevesinde ve yönetmelikle verilen yetkiler kapsamında, gayrimenkul alım ve satımı ile gayrimenkul üzerindeki diğer tasarruf ve işlemlere, kredi kullanımına, yatırımlara, imalat ve inşaat işlerine karar vermek ve bunları uygulatmak,

ö) Ertelenecek birlik alacakları hakkında karar vermek,

p) Ortak kooperatifler ile ortak olmak için başvuran kooperatiflerin anasözleşmede belirtilen şartları taşıyıp taşımadıklarını araştırmak, çıkacak veya çıkarılacak kooperatifler hakkında karar vermek,

r) Kredi kullanımı için birlik gayrimenkulleri üzerine ipotek konulmasına ve birlik taşınırlarının rehin ettirilmesine karar vermek,

s) İştiraklerin sermaye artışı kararlarına katılmaya karar vermek,

ş) Alım-satım merkezleri ile genel kurul kararı doğrultusunda şube açmak,

t) 4572 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin ikinci fıkrası hükümleri çerçevesinde uzmanlar komitesi kurmak, uzmanlar komitesinin hazırladığı raporu genel kurula sunmak,

u) Birlik genel müdürünün veya vekilinin ücretini belirlemek ve bu konuda genel kurulu bilgilendirmek,

ü) Kanun ve anasözleşmeyle yönetim kurulunun yetkisine bırakılan diğer hususlarda karar vermek.

(3) Yönetim kurulu; kanun, anasözleşme ve ilgili mevzuat ile münhasıran yönetim kuruluna verilmiş olanlar hariç olmak üzere, yukarıdaki görev ve yetkilerinden, kendi sorumluluğu saklı kalmak kaydıyla, Birlik işlerinin yürütülmesinin zorunlu kıldığı görev ve yetkileri genel müdüre veya vekiline devredebilir. Ayrıca, genel müdür veya vekilinin, 54 üncü maddede tanımlanan görev ve yetkilerini kullanması için gerekli kolaylığı ve imkanları sağlar ve bu görev ve yetkileri kullanmasını engellemekten kaçınır.

Görev bölümü ve toplantılar

MADDE 47- (1)Yönetim kurulu üyeleri; seçimlerini takiben yapacakları ilk toplantıda seçimle gelen üyeler arasından bir başkan ve bir başkan vekili seçerek görev bölümü yapar. Ayrıca bu toplantıda yönetim kurulu toplantılarına çağrının ne şekilde yapılacağı kararlaştırılır. Toplantıya çağrının ispat edilebilecek bir yöntemle yapılması zorunludur.

(2) Yönetim kurulu; başkanın, başkanın yokluğunda genel müdürün veya vekilinin çağrısı üzerine toplanır. Her üye yönetim kurulunun toplantıya çağrılmasını başkandan yazılı olarak isteyebilir.

(3) Yönetim kurulu ayda bir kez olağan olarak toplanır. Kooperatif ve birlik işlerinin zorunlu kıldığı durumlarda, gerekçeli olarak olağanüstü toplanabilir. Gündemin yoğunluğuna göre bir günü aşan toplantılar tek toplantı sayılır. Toplantı, en az yarıdan fazla üyenin katılımıyla yapılır. Kararlar toplantıda hazır bulunanların çoğunluğu ile verilir. Oyların eşitliği halinde keyfiyet gelecek toplantıya bırakılır. Bu toplantıda da eşitliğin devam etmesi halinde söz konusu teklif reddedilmiş sayılır.

(4) Toplantılarda bulunmayan üyeler temsilen oy kullanamaz ve toplantılara vekil aracılığı ile de katılamaz.

(5) Toplantılar birlik merkezinde yapılır. Ancak, üyelerin çoğunluğunun onayı ile başka herhangi bir yerde de yapılabilir.

(6) Alınan kararların, kullanılmadan önce notere onaylatılmış bir karar defterine tarih ve numara sırasıyla yazılması veya kararları içeren tutanakların bu deftere yapıştirilerek kenarlarının birlik mührü ile mühürlenmesi şarttır. Tüm üyelerin isimleri kararın baş tarafına yazılır ve alt tarafı toplantıya katılanlarca boşluk bırakılmaksızın isim yazılarak imzalanır.

(7) Verilen karara karşı olanlarla çekimser kalan üyeler, karşı olma veya çekimser kalma sebeplerini kararın altına yazarak imzalar. Toplantıya katıldığı halde, alınan kararları imzalamayan veya karara muhalefet şerhini düşmeyen üye ilgili toplantıya katılmamış sayılır.

Yönetim kurulu toplantı gündemi

MADDE 48- (1) Yönetim kurulu toplantılarına ait gündem Genel Müdürlük tarafından hazırlanır. Ancak gerekli durumlarda yönetim kurulu başkanı tarafından da hazırlanabilir.

(2) Gündem değişikliği veya gündeme madde eklenmesi, yönetim kurulunca bu hususta karar alınması halinde mümkündür.

Müzakereye katılma yasağı

MADDE 49- (1) Yönetim kurulu üyesi, kendisinin birlik dışı kişisel menfaatiyle veya alt ve üst soyundan birinin ya da eşinin yahut üçüncü derece dâhil üçüncü dereceye kadar kan ve kayın hısımlarından birinin, kişisel ve birlik dışı menfaatiyle Birliğin menfaatinin çatıştığı konulara ilişkin müzakerelere katılamaz. Bu yasağın, yönetim kurulu üyesinin müzakereye katılmamasının dürüstlük kuralının gereği olan durumlarda da uygulanır. Tereddüt uyandıran hallerde, kararı yönetim kurulu verir. Bu oylamaya da ilgili üye katılamaz. Menfaat uyuşmazlığı yönetim kurulu tarafından bilinmiyor olsa bile, ilgili üye bunu açıklamak ve yasağa uymak zorundadır.

(2) Bu hükümlere aykırı hareket eden yönetim kurulu üyesi ve menfaat çatışması nesnel olarak varken ve biliniyorken ilgili üyenin toplantıya katılmasına itiraz etmeyen üyeler ve söz konusu üyenin toplantıya katılması yönünde karar alan yönetim kurulu üyeleri bu sebeple Birliğin uğradığı zararı tazminle yükümlüdür.

(3) Müzakereye, yasak nedeniyle katılmamanın sebebi ve ilgili işlemler yönetim kurulu kararına yazılır.

Üyeliğin boşalması

MADDE 50- (1) Yönetim kuruluna Temsilciler ve/veya Kooperatif ortakları arasından seçilen üyelerin;

a) Ölümü veya istifa etmeleri,

b) Geçerli ve makul bir özür olmaksızın arka arkaya üç toplantıya katılmamaları veya özürlerinin sürekli olarak altı aydan fazla sürmesi,

c) Müteselsil kefalet borçları dahil kooperatif ve/veya birliğe olan borçlarını vadeyi takip eden altı ay içerisinde ödememeleri (erteleme sebepleri hariç),

ç) Görevde buldukları her iş yılında rekolte beyannamesi vermemeleri ya da İl ve İlçe Hasar Tespit Komisyonlarından şahıs bazında alınacak veya diğer resmi kurumlarca düzenlenecek geçerli bir belgeyle tespit edilen doğal afet, bitki hastalıkları gibi kendi elinde olmayan nedenler dışında rekolte beyannamelerinde ürün teslim edemeyeceklerini bildirmeleri,

d) Söz konusu iş yılında başka bir oran veya usul belirlenmemişse teslimini taahhüt ettiği ürünün en az %50'sini, başka bir oran belirlenmişse bu oran doğrultusunda ortağı olduğu Kooperatiflere taahhüt ettiği ürünü teslim etmemeleri (Kooperatif anasözleşmesindeki istisnai haller hariç),

e) Kooperatif ortaklığından çıkmaları veya çıkarılmaları,

f) Yönetim kurulu üyeliğine seçilmeye mani halleri bulunduğu sonradan anlaşılması veya seçilme şartlarından birini kaybetmeleri,

g) Temsilcisi olduğu Kooperatifin ortaklıktan çıkması veya çıkarılması, hallerinde görevleri kendiliğinden sona erer. Bu durum ilgili yönetim kurulu üyesine yönetim kurulu başkanı, yokluğunda başkan vekili tarafından yazılı olarak bildirilir.

(2) Yönetim kuruluna Kooperatif Temsilcileri ve ortakları dışından bir üye seçilmiş ise, bunların hakkında birinci fıkranın (a), (b) ve (f) bentleri dışındakiler uygulanmaz. Temsilciler arasından seçilen yönetim kurulu üyesinin, ortağı olduğu Kooperatiften temsilci seçilememesi durumunda da üyeliği, görev süresinin sonuna kadar devam eder.

(3) Yönetim kurulu üyeliğinin boşalması halinde, yedekler arasından sıralamaya göre 45 inci madde saklı kalmak üzere yönetim kurulu kararıyla yedek üyeler göreve çağrılır.

(4) Yönetim kurulu toplantı nisabını kaybederse boşalan yönetim kurulu üyeliklerine birlik genel müdürü veya vekili tarafından gecikilmeksizin yeteri kadar yedek üye çağrılır.

(5) Yedek üyelerle de yönetim kurulunun tamamlanamaması halinde, eğer yönetim kurulu toplantı nisabını kaybetmemişse, üyelik şartlarını haiz birini geçici olarak yönetim kurulu üyeliğine seçip ilk genel kurulun onayına sunar. Onaylanması halinde selefinin süresini tamamlar. Yönetim kurulu toplantı nisabının altına düşmüşse, mahkmeden alacakları izinle genel müdür veya vekili ya da Kooperatiflerden biri tarafından seçimler yapılmak üzere derhal genel kurul toplantıya çağrılır.

Sorumluluk ve yasak muameleler

MADDE 51- (1) Birlik yönetim kurulu ile temsile yetkili personeli, tüm faaliyet ve kararlarında, iş ve işlemlerinde genel kabul görmüş rasyonel işletmecilik uygulamaları ile kurumsal yönetim ve kooperatifçilik ilkelerini dikkate alır, Birliğin kuruluş amaçları

doğrultusunda hareket eder; varlıklarını, mali yapısını ve rekabet gücünü koruyup geliştirme yönünde gerekli titizliği gösterir ve basiretli bir tacir gibi davranır.

(2) Üyeler, yönetim kurulundaki faaliyetleri sırasında öğrendikleri Birlik ve Kooperatifler ile bu kuruluşların bağlı ortaklıklarının ticaret veya işletme sırlarını saklamakla yükümlüdür.

(3) Yönetim kurulu, gerekli defter ve belgeler ile genel kurul belgelerinin ve ortak listelerinin muntazaman hazırlanıp, tutulup, saklanmasından ve gelir - gider hesabı ile yıllık bilançonun kanuni hükümlere uygun olarak hazırlanıp incelenmek üzere denetçiye verilmesinden sorumludur.

(4) Yönetim kurulu üyelerinin alt ve üst soylarından biri, eşi ya da üçüncü dereceye kadar, üçüncü derece dahil, kan ve kayın hısımlarından herhangi biri Birliğe nakit borçlanamaz. Bu kişiler için Birlik kefalet, garanti ve teminat veremez, sorumluluk yüklenemez, bunların borçlarını devralamaz. Aksi hâlde, Birlik alacaklıları bu kişileri, Birliğin yükümlendirildiği tutarda Birlik borçları için doğrudan takip edebilir.

(5) Yönetim kurulu üyeleri kanundan veya anasözleşmeden doğan bir görevi veya yetkiyi devrettiğinde, devralan kişilerin seçiminde makul derecede özen göstermediklerinin ispat edilmesi hâlinde, bu kişilerin fiil ve kararlarından sorumludur.

(6) Yönetim kurulunca Birliği tanıtmaya ve ortak kaydetmek amacıyla yapılacak ilan, reklam ve açıklamalar, eksik ve gerçeğe aykırı olamayacağı gibi, yanıltıcı bilgi ve unsurlar taşıyamaz.

(7) Yönetim kurulu üyeleri ve Birlik personeli ortaklık işlemleri dışında kendisi veya başkası namına, bizzat veya dolaylı olarak Birlikle, Birliğin çalışma konusuna giren bir ticari muamele yapamaz.

(8) Yönetim kurulu üyeleri ve temsile yetkili şahıslar, genel kurulun devredemeyeceği yetkileri kullanamaz.

(9) Yönetim kurulu üyeleri, kendi kusurlarından ileri gelen zararlardan sorumlu olup, Birliğe tazmin etmekle yükümlüdür. Birden çok üyenin aynı zararı tazminle yükümlü olmaları hâlinde, bunlardan her biri, kusuruna ve durumun gereklerine göre, zararın şahsen kendisine yükletilebildiği ölçüde bu zarardan diğerleriyle birlikte müteselsilen sorumlu olur.

(10) Kusurlu olmadığını ispat eden üyeler ile, karara muhalif kalıp durumu hemen denetçiye yazılı olarak bildiren veya özrü nedeniyle toplantıda hazır bulunmayan üyeler sorumluluktan kurtulur.

(11) Sorumlu olanlara karşı tazminat isteme hakkı, davacının zararı ve sorumluyu öğrendiği tarihten itibaren iki ve her hâlde zararı doğuran fiilin meydana geldiği günden itibaren beş yıl geçmekle zamanaşımına uğrar. Şu kadar ki, bu fiil cezayı gerektirip, Türk Ceza Kanununa göre daha uzun dava zamanaşımına tabi bulunuyorsa, tazminat davasına da bu zamanaşımı uygulanır.

Cezai sorumluluk

MADDE 52- (1) Yönetim kurulu üyeleri ve Birlik personeli suç teşkil eden fiil ve hareketlerinden ve özellikle birliğin para ve malları, bilânço, tutanak, rapor ve başka bütün evrak, defter ve belgeleri üzerinde işledikleri suçlardan dolayı “kamu görevlisi” gibi cezalandırılır.

(2) 1163 sayılı Kanunun ceza hükümleri birlik yönetim kurulu üyeleri ile personeli hakkında da uygulanır.

Yönetim kurulu üyelerinin ücretleri

MADDE 53- (1) Yönetim kurulunun seçimle gelen üyelerine katılacakları her yönetim kurulu toplantısı başına bir huzur hakkı ve toplantı için yapacakları seyahatler için harcırah ödenir. Ödemenin miktar ve şekli genel kurulca kararlaştırılır. Yönetim kurulu üyelerine ödenecek huzur hakkı ve harcırah ayda en fazla iki toplantıyı geçemez. Birlik genel müdürü veya vekiline, yönetim kurulu üyesi sıfatıyla ayrıca huzur hakkı ve harcırah ödenmez.

(2) Yönetim kuruluna verilecek huzur hakkı ve harcırahlar; Birliğin gelir durumu, iş hacmi ve mali imkanları ile sektördeki benzer ve aynı hacimdeki kuruluşlarda uygulanan ödemeler gözetilerek makul tutarlarda belirlenir. Ancak, her bir yönetim kurulu üyesine toplantı başına ödenecek huzur hakkı tutarı; Birliğin yıllık net satışı 20 (yirmi) milyon Türk Lirası'na kadar ise brüt asgari ücretin bir katını, yıllık net satışı 20 (yirmi) milyon ile 100 (yüz) milyon Türk Lirası arasında ise brüt asgari ücretin iki katını, 100 (yüz) milyon Türk Lirasının üzerinde ise brüt asgari ücretin üç katını; toplantılar için ödenecek yolluk tutarı ise, kamu personeline ödenen en yüksek harcırah tutarının üç katını geçemez. Yönetim kurulu başkanlarına verilecek huzur hakkı için, toplantı başına yukarıdaki şekilde belirlenen üst sınırlar sırasıyla brüt asgari ücretin 1/8, 1/4 ve 1/2'si kadar artırılabilir.

(3) Yönetim kurulu üyelerinin, yönetim kurulu toplantıları dışında, Birliğin işleri ve görevleriyle doğrudan bağlantılı hususlarda yaptıkları seyahatleri için, yol gideri ve konaklama bedeli ile genel kurulca kararlaştırılan günlük tutarları geçmemek üzere, harcırah ödenebilir veya belge karşılığında yaptıkları harcamaları karşılanabilir.

(4) Yönetim kurulu üyelerine, açık bir gündem maddesiyle, genel kurulca kararlaştırılan yukarıdaki nevi ve miktarların dışında hiçbir ödeme yapılamaz.

Genel Müdürlük

MADDE 54- (1) Genel Müdürlük, birliğin genel müdürü veya vekili ile diğer personelden teşekkül eder.

(2) Birlik genel müdürü ve varsa genel müdür yardımcıları, en az dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun, kamu kurum ve kuruluşlarında ya da kooperatif ve birliklerde veya özel kuruluşlarda yönetim, pazarlama, ürün ticareti, denetim, finansman veya bu kuruluşların faaliyet konularında en az sekiz yıl çalışmış, 1163 sayılı Kanunda sayılan ve yönetim kurulu üyelik görevine seçilmeye engel teşkil eden suçlar veya görevi kötüye kullanma suçu nedeniyle mahkum olmayan kişiler arasından yönetim kurulunca atanır.

(3) Birlik genel müdürü ve genel müdür yardımcıları, yönetim kurulu tarafından ancak Birliğin amaç ve faaliyet konularının zorunlu kıldığı makul, kabul edilebilir ve objektif gerekçelere dayanılarak görevden alınabilir.

(4) Diğer personelde aranacak şartlar, sınavla işe alınacak personel için uygulanacak sınav esasları, atama, nakil, terfi, görevden alma, kadro ve özlük hakları ile sair esaslar, birlik yönetim kurulunca hazırlanarak genel kurul tarafından kabul edilecek yönetmelikte gösterilir.

(5) Söz konusu yönetmelikte personel kadrolarının tespiti sırasında, bunlardan hangilerinin imza yetkisini haiz kadrolar olduğu açıkça belirtilir.

(6) Mevsimlik personel hariç olmak üzere, Birlikte istihdam edilecek personelin sınavla işe alınması, sekiyon, işletme ve fabrika müdürlüğü görevine atanacakların yüksek tahsilli, Birlik, bağlı işletme ve kooperatiflerde teknik eleman kadrosunda istihdam edileceklerin de en az teknik ve/veya meslek lisesi mezunu olmaları gereklidir.

(7) Genel müdür, bulunmadığı zamanlarda kendisini aynı yetki ve sorumlulukla temsil etmek üzere Birlik adına imza yetkisi bulunan ve görev unvanı en yüksek olanlardan birini vekil bırakır.

(8) Genel müdür veya vekili, Birlik işleri hakkında yönetim kuruluna ve denetçilere istenilen her türlü bilgi ve belgeyi doğru ve süresi içinde vermeye mecburdur.

(9) Genel müdür veya vekili, yönetim kuruluna özellikle ürün alımı ve değerlendirmesi, taşınmaz ve diğer mal ve hizmet alım ve satımı, kredi ve yatırım, imalat ve inşaat, personel ve ortaklık iş ve işlemleri konusundaki öneri ve görüşlerini teklif veya rapor şeklinde yazılı olarak sunar. Yanlış ve yanıltıcı görüş ve önerilerde bulunamaz.

(10) Birliğin işleri kanun, anasözleşme ve diğer mevzuat hükümleri ile genel kurul ve yönetim kurulu kararlarına uygun olarak, genel müdürün yönetim ve koordinasyonunda genel müdürlük tarafından yürütülür. Birlik genel müdürü, birlik faaliyetlerinin yönetilip yönlendirilmesinden sorumlu olup; Kanun, anasözleşme, genel kurul ve yönetim kurulu kararları ile yıllık çalışma programları, politika ve stratejik hedefler doğrultusunda birlik faaliyetlerinin yürütülmesi için uygun idari yapıyı oluşturur, yönetir ve yönlendirir, yönetim kurulu tarafından belirlenen politikalar çerçevesinde ürün alım ve değerlendirme faaliyetlerini koordine eder ve personel planlaması yapar. Birliğin çalışma programını, politika ve stratejilerini hazırlar ve yönetim kurulu kararına sunar. Kanun, anasözleşme ve ilgili mevzuat ile münhasıran genel kurul ve yönetim kuruluna verilmiş olanlar hariç olmak üzere Birlik işlerinin yürütülmesinin zorunlu kıldığı tüm görevler, iş ve işlemler, birlik genel müdürü veya vekilinin yönetim ve koordinasyonunda Genel Müdürlük tarafından yürütülür ve yetkiler kullanır.

(11) Genel müdür ve temsile yetkili personel, tüm faaliyet ve kararlarında, iş ve işlemlerinde genel kabul görmüş rasyonel işletmecilik uygulamaları ile kurumsal yönetim ve kooperatifçilik ilkelerini dikkate alır, Birliğin kuruluş amaçları doğrultusunda hareket eder; varlıklarını, mali yapısını ve rekabet gücünü koruyup geliştirme yönünde gerekli titizliği gösterir ve basiretli bir tacir gibi davranır.

(12) Genel müdür ve Genel Müdürlük bu kapsamda aşağıdaki görev ve yetkilere sahiptir:

a) Birliğin faaliyet politika ve stratejilerini, performans hedeflerini, teklif, rapor, finansal tablolarını, yıllık çalışma programını ve bütçesini taslak olarak doğru ve süresi

içinde hazırlamak ve yönetim kuruluna sunmak; verilen yetkiler çerçevesinde, genel kurul ve yönetim kurulunca kabul edilenleri uygulamak ve tedbirleri almak,

b) Ürün alımının ve birlik çalışmalarının düzen içinde yürütülmesini ve alınan ürünlerin ve stokların en iyi şartlarda muhafazasını ve değerlendirilmesini sağlamak ve ürün işlemlerini yürütmek,

c) Personel yönetmeliği hükümleri ve yönetim kurulunca karara bağlanacak personel politikaları çerçevesinde; personel alımı, personelin görevine son verilmesi ve personele ilişkin diğer konulardaki iş ve işlemleri yürütmek; bu konulardaki görüş, öneri ve tekliflerini yönetim kuruluna sunmak,

ç) Kooperatif ortaklarına ve Kooperatiflere açılacak krediler hakkında yönetim kuruluna öneride bulunmak ve bu kredilerin, açılış gayesine uygun olarak kullanılması ve Birlik alacaklarının tahsili için gerekli tedbirleri almak,

d) Ertelenecek Kooperatif ortaklarının ve Kooperatiflerin borçları hakkında yönetim kuruluna görüş, öneri ve tekliflerini sunmak ve yönetim kurulunca alınacak karara göre bu konudaki iş ve işlemleri yürütmek,

e) Yönetmelik hükümleri ve genel kurul veya yönetim kurulunca alınacak kararlar doğrultusunda, gayrimenkul alım ve satımı ile diğer gayrimenkul işlemlerini, kredi kullanma, yatırım, imalat ve inşaat işlerini yürütmek,

f) Yatırımlara ilişkin fizibilite çalışması yapmak veya yaptırmak,

g) Yönetim kurulunca kararlaştırılan veya yetki verilen sınırlar içinde, bakım ve onarım işleri ile makine, ekipman, teçhizat vb. alım işlemlerini yürütmek,

ğ) Bakanlıkça ve diğer yetkili kurum ve kuruluşlarca istenecek, genel müdürün görevi ve yetkisi dahilindeki, her türlü bilgi ve belgeyi vermek veya süresi içinde verilmesini sağlamak ve denetim için görevlendirilen yetkili elemanlara gerekli kolaylığı göstermek,

h) Genel kurul veya yönetim kurulunca alınan kararlar doğrultusunda dava açılmasına, davadan vazgeçilmesine, sulh ve feragate gidilmesine ve alacak tahsilinden vazgeçilmesine ilişkin işlemleri yürütmek,

ı) Birlik işleriyle ilgili resmi iş ve işlemleri, mevzuata ve usulüne uygun olarak düzenli ve süresi içinde yerine getirmek,

î) Kanun ve anasözleşme ile genel kurul ve yönetim kuruluna verilen görevler dışındaki diğer tüm iş ve işlemler ile genel kurul ve yönetim kurulu kararıyla verilen işleri yerine getirmek.

(13) Yönetim kurulunun 51 inci maddenin beşinci fıkrası hükmündeki sorumlulukları saklı kalmak üzere, birlik genel müdürü ve diğer birlik personeli, kendi kusurlarından ileri gelen zararlardan sorumludur.

(14) Genel müdür ve personel görevli buldukları sırada öğrendikleri Birliğe ve Kooperatifler ile bunların bağlı ortaklıklarına ait ticari veya işletme sırlarını saklamakla yükümlüdür.

Birliğin temsil ve ilzamu ile imza yetkisi

MADDE 55- (1) Birliği resmi dairelerle, mahkemelere ve üçüncü şahıslara karşı genel müdür veya vekili temsil eder. Ancak Birliğin taahhüt altına sokulabilmesi için, genel müdür veya vekilinin yanı sıra yönetim kurulu başkanı, başkan vekili veya üyelerinden ya da Birlik adına imzaya yetkili olanlardan birinin müşterek imzaları şarttır.

(2) Birlik adına imzaya yetkili olanlar yönetim kurulu kararı ile tespit edilir.

(3) Genel müdür, lüzumu halinde temsil yetkisini genel hükümlere göre devredebilir.

(4) Birlik genel müdürü ile yönetim kurulu üyeleri, görevleri dolayısıyla imza yetkisi taşır. Bunların ve imza yetkili kadrolarda çalıştırılan diğer yetkililerin imza örnekleri notere tasdik ve ticaret siciline tescil ile ilân ettirilir.

(5) Yönetim kurulu üyeleri ile birlik genel müdürünün ve başka imzaya yetkili şahısların değişmeleri halinde aynı şekilde hareket edilir.

Birliğin denetimi

MADDE 56- (1) Birlik, Bakanlıkça ortak sayısı ve ciro gibi kıstaslar dikkate alınarak belirlenen ölçütlere sahip ise, 6102 sayılı Kanunun ilgili hükümlerine ve bu konuda Bakanlık tarafından yapılan düzenlemelere göre bağımsız denetime tabidir.

(2) Birlik, bağımsız denetim için aranan ölçütleri taşıyor ise, 6102 sayılı Kanunun 397 nci maddesinin beşinci fıkrası hükmü gereğince Bakanlıkça hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca çıkarılan Yönetmelik hükümlerine göre denetlenir.

(3) Bu kapsamda denetime tabi olduğu hâlde söz konusu denetimi yaptırmayan Birliğin finansal tabloları ve yönetim kurulu yıllık faaliyet raporu düzenlenmemiş hükmündedir.

(4) Denetçinin sorumluluğu hakkında, 6102 sayılı Kanunun ve bu Kanunun 397 nci maddesinin beşinci fıkrasına göre çıkarılacak Yönetmeliğin denetçinin sorumluluğuna ilişkin hükümlerine göre hareket edilir

Denetim ve rehberlik birimi

MADDE 57- (1) Genel kurul kararıyla, Birlik birimlerine ve Kooperatifler ile Birlik ve/veya Kooperatiflerin % 50'den fazla hissesine sahip oldukları bağlı ortaklıklarına denetim hizmeti vermek üzere bir denetim ve rehberlik birimi oluşturulabilir. Bakanlıkça yetki verilmesi halinde, bu birim tarafından diğer kooperatiflerin denetimi de yapılabilir.

(2) Denetim ve rehberlik biriminde istihdam edilen müfettiş veya denetçilerin görev, yetki ve sorumlulukları ile işe alınmaları, sınav şekli, mesleki güvenceleri, görevlerine son verilmesi ve çalışmalarını ile ilgili usul ve esaslar genel kurulca kabul edilen bir yönetmelikte gösterilir.

(3) Müfettiş veya denetçiler, ancak Yönetmelikte öngörülen makul, kabul edilebilir ve objektif gerekçelere dayanılarak görevden alınabilir. Bunların görevden alınmaları ve alınma gerekçeleri konusunda genel kurula bilgi verilir.

(4) Denetim ve rehberlik birimi, ancak genel kurul kararıyla kaldırılabilir.

Sır saklama mecburiyeti

MADDE 58- (1) Birliğin yönetim kurulu üyeleri ile her kademedeki personeli ve görevlileri, görevleri sırasında öğrendikleri ve açıklanmasında Birlik ile Kooperatifler ve üretici ortakları açısından zarar umulan hususlar hakkında kanuni merciler ve yetkililer hariç olmak üzere başkalarına bilgi veremez.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Ürünler ile İlgili İşlemler

Ürün alımları ve alımlarda uyulacak esaslar

MADDE 59- (1) Birlik, 6 ncı maddede belirtilen ürünler konusunda çalışır. Bir ürünün, Birliğin çalışma konusuna dahil edilebilmesi için, Birlik genel kurulunun bu hususta karar alması gereklidir.

(2) Birlik, yönetim kurulunca belirlenen alım yöntemine ve alınan kararlara göre Kooperatiflerin satın alacakları ürünlerin cins ve kaliteleri ile bu ürünlerin ortak ve ortak dışı kıymet baremlerini, ya kooperatifler itibarıyla ya da topluca tespit ederek kooperatiflere bildirir ve alımlar buna göre yapılır.

(3) Kooperatiflerin, ürün alımında; mevzuata, anasözleşmelere ve genel kabul görmüş kooperatifçilik ve kurumsal yönetim ilkelerine aykırı olmamak koşuluyla Birliğin bu konuda belirleyeceği ilke ve esaslara göre hareket etmeleri zorunludur.

(4) Birlik ve Kooperatifler, kooperatif anasözleşmesinde usul ve esasları düzenlenen, kesin fiyat, emanet (bireysel satış), sözleşmeli alım ve havuz yöntemlerinden biri veya birkaçını uygulayarak ürün alımında bulunur.

(5) Belirlenen alım yöntemi ne olursa olsun, ürün alımında aşağıdaki hususlara uyulur.

a) Kooperatifler, rekolte vaziyetine göre elde edebilecekleri ürün durumu ve muhtemel teslimatları hakkında ortaklarından alacakları bilgileri inceleyip gerektiğinde düzelttikten sonra, satın alabilecekleri ürün miktarını Birliğe bildirir.

b) Kooperatifler, satın aldıkları ürünleri Birliğin belirleyeceği ilke ve esaslar çerçevesinde Birliğe teslim veya muhafaza etmek mecburiyetindedir.

c) Birliğe taahhüt ettiği ürünü teslim etmeyen Kooperatif, o hesap dönemine ait gelir-gider menfi farkından, teslimini taahhüt ettiği ürün miktarı ile orantılı olarak sorumludur.

ç) Birlik; finansman durumu ve imkanlarını, depolama, işleme ve piyasa koşullarını gözeterek, kendinin ve Kooperatiflerin varlığını ve mali yapısını korumak amacıyla, gerekli gördüğü hallerde o hesap döneminde alacağı azami ürün miktarını belirleyebilir ve belirlenen azami ürün alım miktarını, eşitlik ve hakkaniyet ilkeleri doğrultusunda belirleyeceği (Kooperatif ortak sayısı, ortakların teslim ettikleri ürün miktarları, Kooperatiflerin ortalama ürün teslimatları, ürün döneminde yapılan ürün teslim taahhütleri gibi) kriterlere göre Kooperatiflere tahsis edebilir ve Kooperatif, bu kapsamda, ortakları tarafından verilen rekolte beyannamelerini dikkate alarak ortaklar tarafından teslim edilmesi gereken asgari veya azami ürün miktarını belirleyebilir.

d) Kooperatif ortaklarının, ortağı olduğu Kooperatiflere verecekleri rekolte beyannamesinin şekli ile ihtiva edeceği bilgiler birlik yönetim kurulunca belirlenir.

e) Kooperatifler, ortakları dışındaki üreticilerden aldıkları ürünler ile taahhüt miktarların üstünde teslim ettikleri ürünleri, Birliğe ancak ortak dışı ürün olarak verir (ancak, Birlik yönetim kurulu kararıyla belirlenen oranları geçmemek üzere Kooperatiflerin taahhüt üstü teslimatları ortak içi işlem sayılabilir).

f) Kooperatiflerce satın alınacak ürünlerden Birliğe teslimi taahhüt edilen kısım Birliğin belirleyeceği ilke ve esaslar doğrultusunda satışa hazır hale getirilir.

g) Kooperatifler, taahhüdünü yerine getirememesine veya teslimatını büyük ölçüde azaltmasına sebebiyet verecek hallerde, bu durumun ortaya çıktığı veya çıkmasının kuvvetle muhtemel olduğunun anlaşılmasını takiben durumu, kısa sürede Birliğe yazılı olarak bildirmek zorundadır.

ğ) Kooperatiflerle hesaplaşma işlemi, Birliğin belirlediği ilke ve esaslar çerçevesinde ve usul ve esasları kooperatif anasözleşmesinde düzenlenen alım yöntemlerine göre yapılır.

h) Birliğin belirleyeceği ilke ve esaslar dahilinde, Birlik yönetim kurulu kararıyla, Kooperatiflere ürün alımlarında kullanılmak ve teslim ettikleri ürün bedelini geçmemek üzere hesaplaşmadan önce avans ödemesi yapılması mümkündür.

ı) Hesaplaşma sonunda, önceden ödenmiş olan avanslar, Kooperatiflerin ürün bedeli alacaklarından düşülür.

(i) Kooperatiflere ait ortak içi ve ortak dışı ürünlerle, diğer üreticilerden satın alınan ürünlere ait işlemler, ürünlerin cins ve kalitesi dikkate alınarak ayrı hesaplarda takip edilir, sonuçları dönem sonu gelir-gider tablolarında ayrı ayrı gösterilir. Birlik muhasebe hesaplarında ve gelir-gider tablosunda yer verilmese bile, bu işlemler kooperatifler bazında ayrıca kayıt ve takip edilir.

(6) Birlik tarafından, kooperatiflerden alınan ürün miktarlarının Birliğin ihtiyacını karşılamada yetersiz kalması durumunda ya da ürüne yönelik kamu destekleme veya dış ticaret uygulaması imkanlarından yararlanmak amacıyla piyasadan ve diğer üreticilerden alım yapılabilir.

Ürün alımlarında yönetim kurulu üyeleri ve Birlik personelinin sorumluluğu

MADDE 60- (1) Ürün alımı ve değerlendirilmesi ile stokların muhafaza ve değerlendirilmesine ilişkin tüm faaliyetlerde, Birlik yönetim kurulu gerek karar alırken, gerekse denetim ve gözetim görevlerini yerine getirirken; Birlik genel müdürü ve diğer Birlik personeli bu konularda görevlerini yürütürken, piyasa gelişmelerini de gözeterek, genel kabul görmüş rasyonel işletmecilik uygulamaları ve kooperatifçilik ilkelerini dikkate alır, Birliğin ve Kooperatiflerin varlıklarını, mali yapısını ve rekabet gücünü bozucu nitelikteki uygulamalardan kaçınır ve basiretli bir tacir gibi hareket eder.

(2) Alınacak ve satılacak ürünlerin; cins ve kalitelerine göre sınıflandırılmasında, fiyatlandırılmasında ve fire oranlarının belirlenmesinde standartlara, varsa ilgili mevzuat hükümlerine, sektörde ve piyasalarda kabul gören ticari teamüllere göre hareket edilir.

(3) Yönetim kurulu, genel müdür ve diğer ilgili personel, bunlara aykırı uygulamalardan doğan ve kendi kusurlarından ileri gelen zararlardan sorumludur.

ALTINCI BÖLÜM

Mal ve Hizmet Alım-Satımı, İmalat-İnşaat, Yatırım ve Kredi İşlemleri

Usul ve esaslar

MADDE 61- (1) Ürün işlemleri dışındaki, taşınmaz dahil mal ve hizmet alımı ve satımı ile imalat ve inşaat işlerinin yaptırılma usul ve esasları ve diğer yatırımlarına ilişkin esaslar genel kurulca kabul edilen Yönetmelikte düzenlenir. Yönetmelik, 4572 sayılı Kanun ve anasözleşme hükümlerine uygun olarak hazırlanır.

(2) Gerek yönetmeliğin hazırlanmasında, gerekse taşınmaz dahil mal ve hizmet alımı ve satımı, imalat ve inşaat işleri ile diğer yatırım işlerinin yürütülmesinde aşağıdaki esaslar mutlaka gözetilir.

a) Yönetim kurulu ve yetkili birlik personeli, Birlik adına yapılacak alım ve satımlar ile bu konuda gerçekleştirilecek ihalelerde saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, kooperatifler veya kooperatifler adına yetkili kılınanların denetimini, ihtiyaçların uygun

şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli ve amacına uygun kullanılmasını sağlamakla sorumludur.

b) Resmi kuruluşlar, bunların % 50'den fazla hissesine sahip oldukları kuruluşlar ile dağıtım ve hizmet yetkisi resmi makamlarca kendilerine verilmiş kurum ve kuruluşlardan yapılan doğrudan alımlar hariç olmak üzere, alım ve satımlarda; belirlenen eşik değerlere göre, açık ihale usulü, belli istekliler arasında ihale usulü ve pazarlık usulü ile doğrudan temin yolu kullanılır. Açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulü temel usullerdir. Pazarlık usulü ile ihale yapılması ve doğrudan temin yoluyla ihtiyaçların karşılanması ise ancak Yönetmelikte belirtilen özel hallerde ve eşiklerin altındaki işlerde mümkündür.

c) Eşik değerlerin veya parasal limitlerin altında kalmak ya da yönetmelikte yer verilen hükümlerin uygulanmasından kaçınmak amacıyla, bütünlük gösteren veya bağlantılı mal ve hizmet alımları, imalat ve inşaat işleri kısımlara bölünemez.

ç) Genel müdürün veya vekilinin başkanlığında, ihale edilecek iş konusunda uzman veya tecrübe sahibi, muhasebe veya mali konularda deneyimli kişilerden en az üç kişilik bir ihale komisyonu oluşturulur ve doğrudan temin yolu dışındaki, ihale işlemi bu komisyon tarafından sonuçlandırılır. Ancak, genel kurulun ve yönetim kurulunun yetkisinde bulunan alım ve satımlar bu organların kararıyla tamamlanır.

d) Doğrudan temin yolu dışındaki ihaleye konu mal ve hizmetlerin kabulü, en az üç kişiden oluşturulan bir kabul komisyonu tarafından yapılır ve komisyon tarafından kabul, ölçüm ve muayyene tutanağı düzenlenir.

e) Doğrudan temin yolu dışındaki usullerle ihaleye çıkmadan önce, bir şartnamenin hazırlanması şarttır. Alınacak mal ve hizmetin teknik kriterleri ve özellikleri, teknik şartnamede düzenlenir. Şartnamede yer verilecek teknik kriterlerin ve özelliklerin, verimliliği ve fonksiyonelliği sağlamaya yönelik olması, rekabeti engelleyici hususlar içermemesi ve fırsat eşitliğini sağlaması zorunludur. Teknik şartnamedeki düzenlemelerin; ihale komisyonu ile kabul komisyonunca yapılacak inceleme ve değerlendirmelerde tereddüt oluşturmayacak şekilde açık olması gerekir. Teknik şartnameye ilişkin diğer hususlar yönetmelikte gösterilir.

f) Ayrıca, mal veya hizmet alımları ile imalat ve inşaat işlerinin ihalesi yapılmadan önce, her türlü fiyat araştırması yapılarak yaklaşık maliyet belirlenir ve dayanaklarıyla birlikte bir hesap cetvelinde gösterilir. Yaklaşık maliyet, isteklilere ve ihale süreci ile resmî ilişkisi olmayan kişilere açıklanmaz.

g) Yönetmelikte belirtilen eşikleri aşan ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, ortakların veya ortaklar adına yetkili kılınanların denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını temin etmeye yetecek ve yönetmelikte gösterilen sürelerde, işin yapılacağı yerdeki veya ulusal gazetelerde ilana çıkılır ya da davet mektubu gönderilir.

ğ) Yönetmelikte belirlenen eşik değerleri aşan, taşınmaz alım ve satımında mutlaka, Sermaye Piyasası Kurumunca yetkilendirilen en az iki gayrimenkul değerlendirme uzmanından değer tespit raporu ile taşınmazın alınacağı veya satılacağı mahalde emlak alım ve satımı ile iştigal eden en az iki işletmeden fiyat değerlendirmesi yazısı alınır. Ancak, tutarı ne olursa olsun, taşınmaz alım ve satımında mutlaka, taşınmazın alınacağı veya satılacağı mahalde, bu mahalde yok ise en yakın yerdeki, emlak alım ve satımı ile iştigal eden en az iki işletmeden fiyat değerlendirmesi yazısı alınır.

h) Çıkmış ilan, alım ve satım duyuruları; alım, satım veya ihale işlemleri sonuçlandırılıncaya kadar Birliğin ve bağlı Kooperatiflerin internet sitesinden yayınlanır.

ı) İhaleye katılacak isteklilerden, ekonomik ve malî yeterlilik ile mesleki ve teknik yeterliliklerinin belirlenmesi için istenecek bilgi ve belgeler Yönetmelikte düzenlenir.

i) Yatırım kararları için mutlaka fizibilite çalışması yapılır veya yaptırılır.

j) İhaleye tabi alım ve satımlara ilişkin; ihale ilanının içeriği ve ilan süreleri, tekliflerin alınması ve değerlendirilmesi usul ve esasları, teminat işlemleri, ihalenin sözleşmeye bağlanması, ihale ve kabul komisyonlarının oluşturulması ve komisyonların çalışma usul ve esasları, ihalenin iptal halleri ve ihaleye ilişkin diğer hususlar ile doğrudan temin yolunun uygulanacağı alım ve satımlar ve bu yönetime ilişkin diğer hususlar yönetmelikte düzenlenir.

(3) Alınacak mal ve hizmetlerin finansman kaynakları ihaleye çıkılmadan önce mutlaka planlanır. Birliği mali yönden acze düşürecek, borç ödeyemezlik haline sokacak, Birliğin ana faaliyetlerini aksatacak nitelikteki mal ve hizmet alımları ile imalat ve inşaat işlerinden ve yatırımlardan kaçınılır.

(4) Acil durumlar saklı kalmak üzere, taşınmaz alım ve satımı, imalat ve inşaat işleri ile diğer yatırımlar, Birliğin yıllık ve diğer çalışma programlarında gösterilir. Bu konularda çalışma programı hedeflerine uygun hareket edilir.

Birliğin kredi kullanımı

MADDE 62- (1) Birlik, ürün alım bedeli ödemelerini ve diğer ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla borçlanabilir ve kredi kullanabilir. Bu amaçla taşınmazlar üzerine ipotek veya ürün ve diğer menkul varlıkları üzerine rehin verebilir.

(2) Birliğin; faaliyet hacmi, sahip olduğu öz kaynakları ve varlıklarına göre önemli sayılacak tutarlarda kredi kullanması gerekiyor ise, bu kredinin tahmini tutarı ve vadesi, mahiyeti, kullanılacağı alanlar, gösterilecek teminatlar, Birliğin yıllık ve uzun vadeli çalışma programlarında mutlaka gösterilir. Bu konularda çalışma programı hedeflerine uygun hareket edilir.

(3) Kooperatiflerin finansman ihtiyacının Birlik tarafından karşılanması durumunda, Kooperatif yönetim kurulu üyeleri ve müdürü, Kooperatife açılan kredi ve verilen borçları amacına uygun olarak kullanır ve vadesinde ödenmesi için gerekli tedbirleri alır.

(4) Birlik tarafından sağlanan kaynakların amacı dışında kullanıldığının saptanması durumunda, Kooperatif borçlarının tamamı tahsil edilene kadar Birlik kaynaklarından yeni kredi kullandırılmayabilir.

Ortakların kredi ihtiyacının karşılanması

MADDE 63- (1) Yönetim kurulu kararıyla, genel kurulca belirlenen esaslara göre ve amacına uygun olarak, üreticilerin finansman ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için Kooperatiflere kredi açılabilir.

(2) Buna ait işlemler, genel kurul kararı ile belirlenen ilke ve şartlara uygun olarak yönetim kurulu tarafından alınan kararlara göre yürütülür.

Yasak fiil veya davranışlar ve ilgililerin sorumluluğu

Madde 64- (1) Birlik yönetim kurulu üyeleri ve temsile yetkili şahıslar, anasözleşmenin bu bölümünde düzenlenen iş ve işlemlerde, ilgili mevzuatta yasaklanan fiil veya davranışlarda bulunamazlar.

(2) Yönetim kurulu üyeleri ile temsile yetkili şahıslar ve ihale komisyon üyelerinin eş ve üçüncü dereceye kadar, üçüncü derece dahil, kan ve kayın hısımları Birlik adına açılan ihalelere katılamaz.

(3) İlgili mevzuattaki cezai sorumluluk halleri saklı kalmak üzere, yukarıdaki yasak fiil veya davranışlarda bulunanlar, kendi kusurlarından doğan Birlik zararlarından sorumludur.

YEDİNCİ BÖLÜM **Birliğin Hesapları**

Hesap dönemi ve finansal tabloların hazırlanması

MADDE 65- Birliğin hesap dönemi .....’dan / .....’a kadar süren devreyi kapsar. Kuruluş yılındaki hesap dönemi, anasözleşmenin ticaret siciline tescil tarihinden itibaren başlar ve hesap dönemi sonunda biter.

(2) Dönem sonu bilânçosu, hesap dönemi içindeki bütün faaliyetleri içerecek şekilde düzenlenir.

(3) Birlik, 6 ncı maddede yer verilen ana çalışma konusu her bir ürüne ait gelir ve giderlerini, ayrı hesaplarda takip etmek, bunlara ait gelir-gider farklarını kayıtlara uygun şekilde hesaplamak ve gelir-gider tablosunu bu ayrıntıları gösterecek şekilde düzenlemek zorundadır. Muhasebe hesapları ve gelir-gider tablosunun, bu işlemleri kooperatif bazında gösterecek şekilde düzenlenmediği durumlarda, Birlik tarafından kooperatif bazında kayıt ve takipler ayrıca yapılır.

(4) Bilanço ve gelir-gider tablosunun hesap döneminin bitim tarihinden itibaren üç ay içerisinde çıkarılmış olması gereklidir.

(5) Bilanço ile ortak içi ve ortak dışı gelir ve giderler ayrı ayrı hesaplarda gösterilmek suretiyle hazırlanan gelir-gider tablosu genel kurul toplantısından en az 45 (kırkbeş) gün önce denetçiye verilir. Denetçi, bunları en çok 15 (onbeş) gün içinde inceleyerek düzenleyeceği raporla birlikte iade eder. Bunların birer örneği Kooperatiflere gönderilir.

(6) Bilanço ve gelir-gider tablosu ile yönetim kurulu ve denetçi raporları genel kurul toplantısından en az bir ay öncesinden itibaren bir yıl süreyle birlik merkezinde Temsilcilerin incelemesine sunulur ve isteyenlere birer sureti verilir.

Muhasebe usulü

MADDE 66- (1) Birliğin hesapları, ilgili mevzuatta yer alan usul ve esaslar ile ilke ve standartlara ve Birliğin bağımsız denetime tabi olması durumunda bağımsız denetim mevzuatı uyarınca istenen usul ve şartlara uygun olarak tutulur ve finansal tabloları buna uygun şekilde hazırlanır.

Kuruluş masrafları

MADDE 67- (1) Birliğin kuruluş masrafları kuruluşu takip eden 3 yıl içinde gelir-gider hesabından kapatılır.

Gelir-gider farkı ve dağıtımı

MADDE 68- (1) Birliğin risturna tabi ve risturna tabi olmayan işlemleri için ayrı ayrı düzenlenen gelir-gider tablolarına göre oluşan gelir-gider farkları; bilanço ve gelir-gider tablolarının genel kurulca kabulü üzerine aşağıdaki esaslara göre dağıtılır.

A-Ortak içi işlemler

a) Gelir-gider müspet farkının;

- % 10'u Yedek Akçe Hesabına,

- % 10'u Destek Fonuna,

- % 5'i Risk Fonuna

- % 1, 21/2/2001 tarihli ve 4629 sayılı Bazı Fonların Tasfiyesi Hakkında

Kanun gereği Kamu payı,

ayrılır.

b) Geriye kalan % 74 payın yarısı Kooperatiflere risturn olarak dağıtılır. Genel kurul; % 74 payın kalan diğer kısmının tamamının veya bir kısmının Kooperatiflere risturn olarak dağıtılmasına karar verebileceği gibi, dağıtılmayan kısmın Yedek Akçe Hesabına veya genel kurulca tesis edilecek fonlara aktarılmasına da karar verebilir.

c) Risturn olarak ayrılan kısımlar, Birlikle yaptıkları işlemler esas alınarak havuz yöntemi ve/veya (fark fiyatı verilmemiş olması kaydıyla) ön fiyatla ürün teslim eden Kooperatiflere dağıtılır.

ç) Ancak, ait olduğu hesap dönemine bakılmaksızın gelir-gider menfi farkları ortadan kaldırılmadıkça ve Birliğin vadesi dolmayan kredi ve diğer borçları hariç olmak üzere, kullanılan krediler ve diğer borçlar ödenmedikçe gelir-gider müspet farkının dağıtımı yapılamaz.

d) Yedek akçeler Kooperatiflere dağıtılmaz. Sermaye üzerinden de Kooperatiflere kazanç dağıtımı yapılmaz.

e) Yönetim kurulu üyelerine kazanç üzerinden pay verilmez.

f) Gelir-gider menfi farklarının kapatılmasında aşağıdaki usul ve esaslara göre hareket edilir.

1) Gelir-gider menfi farkları, menfi farkın ortaya çıktığı hesap dönemini takip eden beş hesap döneminde kapatılır.

2) Gelir-gider menfi farkları, varsa risturna tabi ve/veya (vergi sonrası net) risturna tabi olmayan gelir-gider müspet farklarıyla kapatılır.

3) Bu suretle kapatılamayan gelir-gider menfi farkları, menfi farkların kapatılması için tahsis edilen fon ve hesaplar, Yedek Akçe Hesabı ve diğer fonlar ile Kooperatiflerin yapacakları bağış ve yardımlarla kapatılır.

4) Bu suretle de kapatılamayan gelir-gider menfi farklarının kapatılması hususunda 20 nci madde hükmüne göre hareket edilir. Bu kapsamda, risturna tabi işlemlerden doğan gelir-gider menfi farkları, Birliğe verdikleri ürünün tutarları dikkate alınarak Kooperatiflerden yapılacak ek ödeme tahsilatı ile, risturna tabi olmayan işlemlerden doğan gelir-gider menfi farkları ise, Kooperatiflerden sermaye taahhüt tutarlarıyla orantılı olarak tahsil edilecek ek ödemeyle veya bu ek ödeme tutarı kadar sermaye paylarından düşülerek kapatılır.

B- Ortak dışı işlemler

a) Ortak dışı işlemlerden doğan gelir-gider müspet farkı ayrı bir hesapta toplanır ve gelir-gider menfi farkların kapatılmasında kullanılır.

b) Gerçekleştiği hesap dönemini takip eden beş hesap döneminde gelir-gider menfi farklarının kapatılmasında kullanılmayan ortak dışı işlemlerden doğan gelir-gider müspet farklarının % 50'si Destek Fonuna aktarılır. Genel kurul, bu oranı % 25'e kadar düşürebileceği gibi, % 75'e kadar da çıkarabilir.

c) Gelir-gider menfi farkların kapatılmasında kullanılmayan kısmın en az % 25'i Kooperatiflere sermaye payları ile orantılı olarak dağıtılır. Genel kurul; varsa geriye kalan ve Destek Fonuna aktarılmayan payın tamamının veya bir kısmının Kooperatiflere dağıtılmasına karar verebileceği gibi, Yedek Akçe Hesabına ve genel kurulca tesis edilecek fonlara aktarılmasına da karar verebilir.

Yedek akçe

MADDE 69- (1) Yedek akçe; gelir-gider müspet farklarından ayrılan paylardan, yıl içinde meydana gelen ve sebebi anlaşılamayan kasa fazlalarından, çıkma ve çıkarılma tarihinden itibaren 5 yıl geçtiği halde istenmemesi nedeniyle zaman aşımına uğrayan Kooperatiflerin alacak ve haklarından, diğer yedek akçe gelirlerinden oluşur.

(2) Yedek akçe, genel kurulun kararına bağlı olarak, Birliğin tahsili imkansız ve karşılıksız kalan alacaklarının ve bilanço açıklarının kapatılmasında kullanılır.

(3) Kooperatiflerin yedek akçe üzerinde hakları yoktur.

Fonlar

MADDE 70- (1) Birlik, Destek Fonu ve Risk Fonu dışında genel kurulca alınacak karara göre fonlar tesis edebilir.

(2) Destek Fonu; Kooperatiflere ve bunların ortağı üreticilere ucuz kredi kaynağı sağlamak ve gerektiğinde araştırma-geliştirme giderleri ile kurulacak tesis ve işletmelerin kuruluş giderlerinin karşılanmasında kullanılmak üzere tesis edilir. Bu Fon, gelir-gider müspet farklarından ayrılan paylar ile Birliğe yapılan bağışlardan oluşur.

(3) Risk Fonu; Birliğin beklenmeyen giderleri ile mahkeme giderleri ve cezaların karşılanmasında kullanılmak üzere tesis edilir. Bu Fon, gelir-gider müspet farklarından ayrılan paylardan oluşur.

Yedek akçelerin ve fonların nemalandırılması

MADDE 71- (1) Yedek akçeler ve fonlarda toplanan hasılanın kullanımına ilişkin esaslar genel kurulca kararlaştırılır. Genel kurul bu yetkisini yönetim kuruluna devredebilir.

Devir teslim tutanağı

MADDE 72- (1) Yönetim kurulu üyeleri, genel müdür ve diğer personel, görevlerinin sona erdiği tarihten itibaren 7 (yedi) gün içinde sorumlulukları altındaki para, mal, defter, belge ve diğer birlik varlıklarını bir tutanakla yeni görevlilere veya birlik yetkililerine devir teslim etmekle yükümlüdür.

Avanslar ve ödemeler

MADDE 73- (1) Birliğin amaç ve işleri dışında avans verilemez ve ödeme yapılamaz. Her türlü ödemenin geçerli belgelere dayandırılması şarttır.

(2) Verilecek avansın sebebi, miktarı, geri alınma şartları, kapatılması şekli ile kasada günlük olarak bulundurulacak azami para miktarı ve Birliğin parasının amaçlara uygun şekilde değerlendirilmesi usulü yönetim kurulu tarafından alınacak kararla belirlenir.

Birliğin aczi halinde yapılacak işler

MADDE 74- (1) Birliğin aciz halinde bulunduğunu kabul ettirecek ciddi sebepler mevcut ise, yönetim kurulu piyasada cari fiyatlar esas olmak üzere, derhal bir ara bilançosu düzenler. Son yılın bilançosu veya daha sonra yapılan bir tasfiye bilançosu veyahut da yukarıda sözü geçen ara bilançosu Birliğin mevcudunun borçlarını artık karşılamayacağını gösteriyorsa yönetim kurulu Bakanlığa durumu bildirerek genel kurulu derhal olağanüstü toplantıya çağırır. Son yılın bilançosunda birlik varlığının yarısı karşılıksız kalırsa yönetim kurulu derhal genel kurulu toplantıya çağırarak durumu ortaklara arz eder. Aynı zamanda ilgili mahkeme ile Bakanlığa bilgi verir. Bilançoda tespit edilen açık üç ay içinde kooperatiflerin ek ödemeleriyle kapatılmadığı takdirde yine Bakanlık haberdar edilir.

(2) Mali durumun düzeltilmesinin mümkün görülmesi halinde yönetim kurulunun veya alacaklılardan birinin isteği üzerine mahkeme iflasın açılmasını erteleyebilir. Bu takdirde, mahkeme mevcutlar defterinin tutulması, yönetim memuru atanması gibi birlik varlığının korunmasına ve devamına yarayan tedbirleri alır.

Defterleri tasdik ettirme yükümlülüğü

MADDE 75- (1) Birliğin tutmakla yükümlü olduğu defterlere ilişkin açılış ve kapanış onayları aşağıdaki esaslara göre yapılır.

A- Açılış Onayı Yapılacak Defterler ve Onay Zamanı

a) Birliğin tutmakla yükümlü olduğu yevmiye defteri, defteri kebir, envanter defteri, pay/ortaklar defteri, yönetim kurulu karar defteri ile genel kurul toplantı ve müzakere defterinin açılış onayları kuruluş sırasında ve kullanılmaya başlanmadan önce; izleyen faaliyet dönemlerindeki açılış onayları ise defterlerin kullanılacağı faaliyet döneminin ilk ayından önceki ayın sonuna kadar noter tarafından yapılır.

b) Yevmiye defteri, defteri kebir, envanter defteri ile yönetim kurulu karar defterinin açılış onaylarının her hesap dönemi için yapılması zorunludur. Pay/ortaklar defteri ile genel kurul toplantı ve müzakere defteri yeterli yapıtları bulunmak kaydıyla izleyen hesap dönemlerinde de açılış onayı yaptırılmaksızın kullanılmaya devam edilebilir.

c) Onaya tabi defterlerin hesap dönemi içinde dolması dolayısıyla veya başka sebeplerle yıl içinde yeni defter kullanmaya mecbur olanlar bunları kullanmaya başlamadan önce açılış onayı yaptırmak zorundadır.

ç) Pay/ortaklar defterinin yenilenmesinin gerektiği durumlarda açılış onayı yapılacak yeni defter, kullanımına son verilecek defterle veya zayi edilmişse zayi belgesi ile birlikte notere ibraz edilir. Yeni pay/ortaklar defterinin açılış onayının yapıldığı sırada noter, eski deftere veya zayi belgesine yeni pay defterinin açılış onayının yapıldığını tarih ve sayı belirtmek suretiyle şerh düşer. Eski defterde veya zayi belgesinde söz konusu şerhi gören noter tekrar bir açılış onayı yapamaz.

B- Kapanış Onayı Yapılacak Defterler ile Onay Zamanı ve Şekli

a) Yevmiye defteri ile yönetim kurulu karar defterinin 6102 sayılı Kanununun 64 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında belirlenen süreler dahilinde notere ibraz edilip, son kaydın altına noterce “Görölmüştür” ibaresi yazılarak mühür ve imza ile onaylanması zorunludur.

C- Onay Yenileme

a) Yönetim kurulu karar defteri, yevmiye defteri, envanter defteri ve defteri kebir yeterli yapıtları bulunması halinde yeni hesap döneminin ilk ayı içerisinde onay yenilemek suretiyle kullanılmaya devam edilebilir.

b) Onay yenilemede defterlerin türü değiştirilemez.

(2) Defterlerin elektronik ortamda tutulması halinde bu defterlerin açılışlarında ve yevmiye defteri ile yönetim kurulu karar defterinin kapanışında noter onayı aranmaz.

Defter ve belgelerin saklanması

MADDE 76- (1) Birlik; tutmakla yükümlü olduğu ticari defterleri ve bu defterlere yapılan kayıtların dayandığı belgeleri sınıflandırılmış bir şekilde on yıl saklamakla yükümlüdür.

(2) Vergi ve ilgili mevzuat hükümleri mahfuz kalmak kaydıyla, tutulması zorunlu defterlere yapılan kayıtların dayandığı belgeler, okunur hale getirildiklerinde içerik olarak örtüşmeleri, saklama süresi boyunca her an ulaşılabilirliği ve uygun bir süre içerisinde okunabilir hale getirilebilirliği şartıyla görüntü veya veri taşıyıcılarda da saklanabilir.

(3) Saklama süresi, ticari defterlere son kaydın yapıldığı veya muhasebe belgelerinin oluştuğu takvim yılının bitişiyle başlar.

(4) Birliğin saklamakla yükümlü olduğu defterler ve belgeler; yangın, su baskını veya yer sarsıntısı gibi bir afet veya hırsızlık sebebiyle ve kanuni saklama süresi içinde ziyaa uğrarsa birlik ziyayı öğrendiği tarihten itibaren 15 (onbeş) gün içinde ticari işletmesinin bulunduğu yer yetkili mahkemesinden kendisine zayi belgesi verilmesini isteyebilir. Bu dava hasımsız açılır. Mahkeme gerekli gördüğü delillerin toplanmasını da emredebilir.

(5) Birliğin sona ermesi halinde ilgili belgeler 6102 sayılı Kanunun 82 nci maddesi uyarınca on yıl süre ile sulh hukuk mahkemesi tarafından saklanır.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Birleşme, Tür Değişirme, Dağılma ve Tasfiye

Birleşme, bölünme ve tür değiştirme

MADDE 77- (1) Genel kurul, Birliğin, konu ve amaçları benzer veya ilgili diğer bir birlikle birleşmesine veya bir kamu tüzel kişisine ya da herhangi bir kamuya yararlı derneğe devredilmesine karar verebilir.

(2) Ayrıca, Birlik bölünebilir ve tür değiştirebilir.

(3) Bu hallerde, 1163 sayılı Kanunun 84 ve 85 inci maddeleri ile 6102 sayılı Kanunun 134 ilâ 194 üncü maddeleri arasındaki hükümler uygulanır.

Dağılma sebepleri

MADDE 78- (1) Birlik:

- a) Ortak Kooperatif sayısının 3'ten aşağı düşmesi üzerine,
- b) Genel kurul kararıyla,
- c) İflasın açılmasıyla,
- ç) Kanunlarda öngörülen diğer hallerde Bakanlığın mahkemeden alacağı karar üzerine,
- d) Diğer bir birlikle birleşmesi veya devralınması suretiyle,
- e) Üç yıl olağan genel kurul toplantısını yapmaması halinde,
- f) Anasözleşmesinin, en çok altı ay içinde örnek anasözleşme değişikliklerine intibak ettirilmemesi halinde,
- g) Amacına ulaşma imkânı kalmadığının Bakanlıkça tespiti halinde, mahkemeden alınacak kararlar dağılır.

Tasfiye kurulunun oluşumu

MADDE 79- (1) Tasfiye kurulu genel kurul tarafından seçilecek en az üç kişiden oluşur. Genel kurul bu hususta yönetim kurulunu da görevlendirebilir. Genel kurulca tasfiye kurulu için bir görevlendirme veya seçim yapılmadığı takdirde, tasfiye işlerini yönetim kurulu yürütür. Bunlar genel kurulca her zaman azledilebilir ve yerlerine yenileri seçilebilir.

(2) Tasfiye kurulunun yukarıdaki fıkraya göre oluşturulmasına imkân bulunmaması halinde Kooperatiflerden veya Kooperatif Temsilcilerinden birinin başvurusu üzerine mahkemece tasfiye kurulu üyeliklerine atama yapılabileceği gibi, bunların talebine istinaden, tasfiye kurulu üyelerinin haklı sebepler dolayısıyla azledilmesi ile yerlerine yenilerinin atanmasına da karar verilebilir. Birliğin feshine mahkemenin karar verdiği hâllerde de tasfiye memuru mahkemece atanır.

(3) Tasfiye kurulu üyelerine, atamayı yapan merci tarafından tespit edilecek miktarda ücret ödenir.

(4) Tasfiye kurulu üyelerinde, 1163 sayılı Kanunun 56 ncı maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinde belirtilen suçlardan mahkum olmamak şartı aranır.

(5) Tasfiye kurulu üyelerinin seçilmelerine ve azillerine ilişkin kararlar, genel müdür veya vekili ya da yönetim kurulunca ticaret siciline tescil ve ilan ettirilir. Yönetim kurulunun, tasfiye işlerini yürütmekle yetkili kılınması durumunda da bu hüküm uygulanır.

Tasfiye kurulu üyelerin yetki ve sorumlulukları

MADDE 80- (1) Tasfiye kurulu, Birliğin faaliyette bulunduğu dönemde başlanmış olup, henüz sonuçlandırılmamış olan iş ve işlemleri tamamlamaya, Birliğin borç ve taahhütlerini yerine getirmeye, Birliğin alacaklarını toplamaya, gereğinde yargı yolu ile almaya ve varlıklarını paraya çevirmeye, net varlığı elde etmeye yönelik ve yarayan bütün iş ve işlemleri yapmaya yetkili ve zorunludur. Ancak, tasfiye kurulu üyeleri tasfiyenin gereklerinden olmayan yeni bir işlem yapamaz.

(2) Tasfiye kuruluna açıkça tanınan yetkiler devredilemez; ancak, belirli uygulama işlemlerinin yapılabilmesi için, tasfiye kurulu üyelerinden biri diğerine veya üçüncü bir kişiye temsil yetkisi verebilir.

(3) Tasfiye kurulu veya tasfiye kurulu üyelerinin üçüncü kişilerle tasfiye amacı dışında yaptığı işlemler Birliği bağlar. Ancak, üçüncü kişinin, işlemin, tasfiye amacının dışında olduğunu bildiği veya hâlin gereğinden bilmemesinin mümkün olmayacağına ispat edilmesi durumları saklıdır. Tasfiyenin sadece tescil ve ilan edilmesi, bu hususun ispatı için yeterli delil değildir.

(4) Tasfiye kurulu üyelerinin yaptıkları bir işlemde dolayı Birliğin bağlanabilmesi için imzaya yetkili iki tasfiye kurulu üyesinin Birlik unvanı altında imza atması gereklidir. Tasfiye hâlindeki Birliği tasfiye ile ilgili konularda tasfiye kurulu temsil eder.

(5) Tasfiye kurulu üyelerinin görevini yerine getirdiği sırada işlediği haksız fiilden Birlik de sorumludur.

(6) 1163 sayılı Kanunun 62 nci maddesi hükümleri tasfiye kurulu üyeleri hakkında da uygulanır. Ayrıca, bu anasözleşme hükümlerine aykırı hareket eden tasfiye kurulu üyeleri haksız olarak ödedikleri paralardan dolayı 6102 sayılı Kanunun 553 üncü maddesi uyarınca sorumludur.

Tasfiye kurulunun görevleri ve tasfiyenin yürütülmesi

MADDE 81- (1) Tasfiye, iflastan ve mahkeme kararından başka bir sebepten ileri gelmişse, Birliğin tasfiye kararı ticaret siciline tescil ve ilan ettirilir. Tasfiye süresince birlik unvanı "Tasfiye Halinde" ibaresi ilave edilerek kullanılır.

(2) Tasfiye kurulu üyeleri, tasfiye işlerinin bir an önce bitirilmesi için çalışmakla yükümlüdür. Bu amaçla, görevlerine başlar başlamaz, tasfiyenin başlangıcındaki Birliğin durumunu incelerler; gerekirse Birliğin mallarına değer biçmek için uzmanlara başvurarak, Birliğin malvarlığına ilişkin durumu ile finansal durumunu gösteren bir envanter ile bilanço düzenler ve genel kurulun onayına sunar.

(3) Tasfiye kurulu üyeleri, envanter ve bilançonun onaylanmasından sonra, Birliğin envanterde yazılı bütün malları ile belgelerine ve defterlerine el koyar.

(4) Aktiflerin toptan satışının görüşüleceği gündem maddesi hariç olmak üzere, tasfiye süresince yapılacak genel kurul toplantılarında nisap aranmaz. Kararlar oy çokluğuyla verilir.

(5) Birlik genel kurulu aksine karar vermedikçe tasfiye kurulu Birliğin aktiflerini pazarlık yoluyla da satabilir. Önemli miktarda aktiflerin toptan satılabilmesi için genel kurul kararı gereklidir. Alınacak bu karar için bütün Kooperatif Temsilcilerin 3/4'ünün rızası gereklidir.

(6) Alacaklı oldukları birlik defterlerinden veya diğer belgelerden anlaşılan ve yerleşim yerleri bilinen kişiler taahhütlü mektupla, diğer alacaklılar Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde birer hafta arayla yapılacak üç ilanla Birliğin sona ermiş bulunduğu konusunda bilgilendirilir ve alacaklarını tasfiye kuruluna bildirmeye çağrılır.

(7) Alacaklı oldukları bilinenler, bildirimde bulunmazlarsa alacaklarının tutarı Bakanlıkça belirlenecek bir bankaya depo edilir.

(8) Birliğin, henüz muaccel olmayan veya hakkında uyuşmazlık bulunan borçlarını karşılayacak tutarda para notere depo edilir; meğerki bu gibi borçlar yeterli bir şekilde teminat altına alınmış veya Birlik varlığının ortaklar arasında paylaşımı bu borçların ödenmesi şartına bağlanmış olsun.

(9) Birliğin bütün borçlarının ve pay bedellerinin ödenmesinden sonra kalan miktar, dağılma anında kayıtlı ortaklar veya hukuki halefleri arasında sermaye payları ile orantılı olarak dağıtılır.

Diğer tasfiye işleri

MADDE 82- (1) Tasfiye kurulu üyeleri:

a) Birlik borçları varlığından fazla olduğu takdirde, durumu derhâl Birliğin merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesine bildirir; mahkeme iflasın açılmasına karar verir.

b) Tasfiyenin uzun sürmesi hâlinde, her hesap dönemi sonu için tasfiyeye ilişkin

finansal tabloları ve tasfiye sonunda da kesin bilançoğu düzenleyerek genel kurula sunar.

c) Birliğin bütün mal ve haklarının korunması için düzenli ve görevinin bilincinde bir yönetici gibi gereken önlemleri alır ve tasfiyeyi mümkün olan en kısa sürede bitirir.

ç) Tasfiye işlemlerinin düzenli yürütülmesi ve güvenliği için gereken defterleri tutar.

d) Tasfiye sırasında elde edilen paralardan Birliğin süregelen harcamaları için gerekli olan para dışında kalan paraları, bir bankaya Birlik adına yatırır.

e) Vadesi gelmemiş borçları, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca kısa vadeli kredilere uygulanan oran üzerinden iskonto ederek derhâl öder. Alacaklılar bu ödemeyi kabul etmek zorundadır. Kanun gereği iskonto edilmesi mümkün olmayan alacaklar bu hükümden müstesnadır.

f) Kooperatiflere ve Kooperatif Temsilcilerine tasfiye işlerinin durumu hakkında bilgi ve istedikleri takdirde bu konuda imzalı belge verir.

g) Tasfiyenin sona ermesi üzerine birlik unvanının sicilden silinmesini sicil müdürlüğünden talep eder.

(2) Tasfiyenin sonunda defterler ve tasfiyeye ilişkin olanlar da dâhil belgeler, on yıl süreyle sulh mahkemesi tarafından saklanır.

Ek tasfiye

MADDE 83- (1) Tasfiyenin kapanmasından sonra ek tasfiye işlemlerinin yapılmasının zorunlu olduğu anlaşılırsa, son tasfiye kurulu üyeleri, yönetim kurulu üyeleri, Kooperatifler veya alacaklılar, birlik merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinden, bu ek işlemler sonuçlandırılıncaya kadar, Birliğin yeniden tescilini isteyebilir.

(2) Mahkeme istemin yerinde olduğuna kanaat getirirse, Birliğin ek tasfiye için yeniden tesciline karar verir ve bu işlemlerini yapmaları için son tasfiye kurulu üyelerine veya yeni bir veya birkaç kişiyi tasfiye memuru olarak atayarak tescil ve ilan ettirir.

Tasfiyeden dönülmesi

MADDE 84- (1) Birlik, anasözleşmede belirlenen sürenin dolmasıyla veya genel kurul kararıyla sona ermiş ise, Kooperatifler arasında Birlik malvarlığının dağıtımına başlanılmış olmadıkça, genel kurul Birliğin devam etmesini kararlaştırabilir. Devam kararının Kooperatif Temsilcilerinin 3/5'inin oyu ile alınması gerekir.

(2) Tasfiyeden dönülmesine ilişkin genel kurul kararını tasfiye kurulu üyeleri tescil ve ilan ettirir.

(3) Birlik, iflasın açılmasıyla sona ermiş olmasına rağmen iflas kaldırılmışsa veya iflas, konkordatonun uygulanmasıyla sona ermişse Birlik devam eder.

(4) Tasfiye kurulu üyeleri iflasın kaldırıldığına ilişkin kararı ticaret siciline tescil ettirir. Tescil istemine, pay bedellerinin ve tasfiye paylarının ortaklar arasında dağıtılmasına başlanmadığına ilişkin belge de eklenir.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Bakanlığın denetimi

MADDE 85- (1) Birlik, Bakanlığın denetimine tabidir.

(2) Birlik birimleri ve Kooperatifler ile Birlik ve Kooperatiflerin en az % 51 hissesine sahip olduğu iktisadi işletmeler Birliğin denetimine tabidir.

(3) Birlik, Bakanlıkça denetimle yetkilendirilir ise, 57 nci maddede öngörülen Yönetmeliğin uygulamaya konulması, Bakanlığın onayına tabidir.

(4) Birlik birimleri ve Kooperatiflerin görevlileri; Birliğe ve Kooperatiflere ait mal, para ve para hükmündeki kağıtları ve gizli de olsa bunlarla ilgili defter ve belgeleri istenildiğinde müfettişlere ve denetimle görevlendirilen personele göstermek, saymasına ve incelenmesine yardımda bulunmak, istenilen bilgileri gerçeğe uygun ve eksiksiz olarak vermek ve doğru beyanda bulunmakla yükümlüdür.

(5) Birlik, Bakanlığın 1163 sayılı Kanununun 90 ıncı maddesi uyarınca yaptırdığı denetim sonucuna göre vereceği talimatlara uymak zorundadır. Kooperatifler ve Birlik birimleri ile Birlik ve Kooperatiflerin en az % 51 hissesine sahip oldukları iktisadi işletmeler, Birliğin, denetim elemanlarınca yapılan denetim sonucunda kanuna, anasözleşmeye ve iyi niyet esaslarına aykırı olmayacak şekilde vereceği talimatlara da uyar.

(6) Yapılan denetimler sonucunda Birlik yönetim kurulu üyeleri ile üst düzey yetkililerinin hukuka açıkça aykırı eylem ve işlemlerinin tespit edilmesi durumunda, Bakanlık, kamu yararı ve hizmet gerekleri dikkate alınarak gecikmesinde sakınca görülen hallerde, ileride telafisi güç veya imkânsız zararlara yol açılmasının engellenmesi amacıyla bu kişilerin görevlerine tedbiren son verebilir. Birliğin bir yıl içerisinde olağanüstü genel kurul toplantısının yapılmasına yönelik gerekli tedbiri alır.

Uzmanlar komitesi

MADDE 86- (1) Yönetim kurulu; doğrudan ya da Bakanlıkça yapılan veya denetçi tarafından yürütülen denetim sonucunda bir görüş olarak bildirilmiş ise, üst üste üç dönemin menfi gelir-gider farkı ile sonuçlanması veya her hâlükârda menfi gelir-gider farkının toplam aktif değerlerin yüzde onuna tekabül etmesi veya borç ödemede ve giderlerin karşılanmasında sorun yaşanması durumlarında, Birliğin ve Kooperatiflerin varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşüren sebeplerin erken teşhisi, gerekli önlemlerin alınması ve riskin yönetilmesi amacıyla derhal uzmanlardan bir komite kurmak ve komitenin sağlıklı bir şekilde çalışmasını sağlamak üzere her türlü tedbiri almakla yükümlüdür.

(2) Uzmanlar komitesi; en az iki yıllık yüksek öğretim kurumlarından mezun, muhasebe ve finansman, borç ve risk yönetimi, inovasyon, araştırma ve geliştirme (AR-GE), ürün işleme ve pazarlama, ürün ticareti, kooperatifçilik, stok yönetimi, borsacılık, tanıtım, insan kaynakları, iş ve ürün tasarımı gibi alanlarda en az 6 (altı) yıl çalışma deneyimi olan kişiler arasından seçilen iki ila beş kişiden teşkil edilir. Uzmanlar komitesi teşkil edilirken, komitede, Birlik ve Kooperatiflerin varlığını ve faaliyetlerini olumsuz yönde etkileyen sorun alanlarındaki yukarıda tanımlanan uzman ve teknik insanlara öncelik verilir.

(3) Uzmanlar komitesi, çalışmalarını bir ay içinde tamamlar ve çalışma sonuçlarını bir rapor halinde sunar. Bu sürenin yetmemesi halinde, bir defaya mahsus olmak üzere bir ay daha ek süre verilir.

(4) Uzmanlar komitesi raporunda, durum ve sorun tespitlerine, sorunlara yol açan iç ve dış etkenlere, sorunların çözümüne ve Birlik ve/veya Kooperatiflerin varlığını ve faaliyetlerini geliştirmeye yönelik alternatifli tedbir önerilerine mutlaka yer verilir.

(5) Uzmanlar komitesi birlik tarafından teşkil edilir. Bu şekilde teşkil edilen komite, uzmanlar komitesi kurulmasını gerektiren kriterlerin varlığı halinde, Kooperatiflerle ilgili olarak da çalışma yürütür. Kooperatifler uzmanlar komitesi kurulmasını gerektiren şartların ortaya çıktığı hususunu yönetim kurulu kararı ile birliğe bildirir. Birliğin re'sen ya da kooperatifin talebi üzerine uzmanlar komitesini kurmaması halinde, uzmanlar komitesinin kurulmasını gerektiren şartların ortaya çıktığı ilgili Kooperatifte yönetim kurulu bu konuda karar verebilir.

(6) Birlik tarafından teşkil edilen uzmanlar komitesinin hazırladığı rapor, düzenlenmesini takip eden ilk genel kurul toplantısında, gündemde olmasa bile ayrı bir gündem maddesi olarak görüşülür. Genel kurulda, Birliğin varlığını ve faaliyetlerini geliştirip sürdürmesi için gerekli telafi edici tedbirlere ilişkin kararların alınması zorunludur.

(7) Birlik ve Kooperatiflerin yönetim kurulu ve her kademedeki personeli, uzmanlar komitesinin çalışmaları sırasında, bilgi ve belgeleri zamanında, doğru ve eksiksiz olarak vermek, komite çalışmalarına yardımcı olmak, komiteyi doğru yönlendirmek zorundadır.

Durumu düzeltmeye yönelik tedbirlerin alınması

MADDE 87- (1) Birlik, denetim sonuçlarını da gözетerek, etkinliği ve verimliliği azalmış veya varlıklarının yarısı karşılıksız kalmış Kooperatiflerden durumlarının düzeltilmesini ister ve iki yıldan fazla olmamak üzere verilen sürede bir başka kooperatifle birleşme dahil, gerekli tedbirleri almayan Kooperatifleri ortaklıktan çıkarır.

Muafiyet ve istisnalar

MADDE 88- (1) Birlik; 4572 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinde yazılı her türlü vergi resim, harç ile gelir ve kurumlar vergisinden müstesnadır.

(2) 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununa göre yapılacak tevkifat hükümleri ile katma değer vergisi hükümleri saklıdır.

(3) Birliğin ortak dışı işlemlerinden elde edeceği gelir-gider farkları ayrı bir hesapta takip ve tespit edilerek vergi kanunları hükümlerine göre vergilendirilir.

(4) Birliğin ortaklarından aldığı ürünleri niteliğinde değişiklik olmayacak şekilde ilk işleme tesislerinde işleyerek üçüncü kişilere satması ortak içi işlem sayılır.

(5) Birlik ve Kooperatiflerin, birbirleri ve ortakları ile üretim girdisi temini ve ürünlerin değerlendirilmesi amacıyla yaptıkları her türlü muameleden borsa tescil ücreti alınmaz.

Üretim faaliyetleri ile ilgili ihtiyaçların karşılanması

MADDE 89- Birlik, Kooperatif ortaklarının ve gerektiğinde ortak olmayan üreticilerin tarımsal üretim faaliyeti ile mesleki faaliyetleri ve geçimlerine ilişkin her türlü üretim araç ve gereçleri ile diğer ihtiyaç maddelerini, doğrudan veya kooperatiflerle

müştereken, tedarik ederek ve/veya üreterek karşılayabilir. Bu konularda diğer birliklerle de ortak hareket edebilir.

Alacakların tahsili

MADDE 90- (1) Birliğin Kooperatifler ve üçüncü şahıslar üzerindeki alacaklarının tahsil edilmesi ve bu amaçla gerekli tedbirlerin alınması yönetim kurulu ve genel müdüre ait sorumluluklardandır.

Kooperatif ve ortak borçlarının ertelenmesi

MADDE 91- (1) Deprem, kuraklık, don, yangın, su baskını ve dolu gibi afetler veya bitkisel ve hayvansal hastalıklar yüzünden ürünün en az üçte birinin hasar görmesi nedeniyle Kooperatif ve Birliğin üretici ortaklardan ve Birliğin Kooperatiflerden gününde tahsil edemeyeceği alacakları, yönetim kurulu kararıyla en çok iki yıla kadar ertelenebilir. Genel kurul kararıyla, Kooperatifler ve üretici ortaklardan olan alacakların tahsilini kolaylaştırmak için yapılandırmaya gidilebilir.

(2) Kooperatifler, bu konularda Birlik yönetim kurulunca tespit edilecek esaslara göre hareket eder.

Çalışma programı ile faaliyet politikası ve strateji belgelerini hazırlama zorunluluğu

MADDE 92- (1) Birliğin ürün alımı, alınan ürünlerin değerlendirilmesi, yatırım ve kredi, personel istihdamı, gayrimenkul işlemleri, imalat ve inşaat işleri gibi önemli bütün iş ve işlemleri, hazırlanan kısa-orta-uzun vadeli çalışma programı, politika ve strateji belgelerine uygun olarak yürütülür.

(2) Çalışma programı, politika ve strateji belgeleri, Genel Müdürlük tarafından hazırlanarak yönetim kurulu kararına sunulur. Yönetim kurulunca karara bağlanan bu belgeler, genel kurulun onayı ile uygulamaya konulur. Genel kurul tarafından verilen yetkiler çerçevesinde, Birlik ve sektörde, ekonomide, iç ve dış piyasalardaki gelişmelere göre bu belgeler yönetim kurulu kararıyla revize edilebilir.

(3) Çalışma programı, politika ve strateji belgelerinde yer verilen faaliyetler ve hedefler, genel kurulca onaylanan yıllık çalışma programları ve bütçelerle gerçekleştirilir.

(4) Çalışma programı, politika ve strateji belgelerinde aşağıdaki unsurlara yer verilir:

- a) Birliğin durum analizi,
- b) Birliğin genel amaç ve vizyonu,
- c) Birliğin stratejik hedefleri,
- ç) Bu hedefleri gerçekleştirmeye yönelik kısa-orta-uzun vadeli program, politika, eylem ve çalışma planları,
- d) Eylem ve çalışma planlarını gerçekleştirmede kullanılacak ve/veya yararlanabilecek mali ve diğer imkan ve araçlar,
- e) Tahmini gerçekleştirme takvimi,
- f) Performans değerlendirme ve ölçme kriter ve hedefleri,
- g) Uygulamayı izleme ve değerlendirme mekanizmaları,
- ğ) Diğer hususlar.

Birlik ve Kooperatiflerin giderlere katılma payı isteme hakkı

MADDE 93- (1) Birlik, genel kurul kararıyla, genel kurulca yetkilendirilmesi halinde yönetim kurulu kararıyla, Kooperatiflere ve diğer üreticilere verdiği hizmetler karşılığında, hizmet bedeli veya giderlere katılma payı alabilir.

(2) Birlik genel kurulu kararıyla, genel kurulca yetkilendirilmesi halinde Birlik yönetim kurulu kararıyla, Birliğin nam ve hesabına ya da Birliğin talimatları doğrultusunda ürün alımı dahil yürüttükleri faaliyetler ve sağladıkları hizmetler karşılığında, Kooperatiflere hizmet bedeli veya giderlere katılma payı ödenebilir.

(3) Kooperatife veya Birliğe ödenecek hizmet bedeli veya giderlere katılma payı belirlenirken, hakkaniyet ve eşitlik ilkeleri ile yürütülen faaliyet ve sağlanan hizmetlerin mahiyetinin gözetilmesi zorunludur. Hizmet bedeli veya giderlere katılma payı ile hizmet arasında denge kurulur.

Birliğin Kooperatifler için ilke ve esaslar belirlemesi

MADDE 94- (1) Birlik, faaliyet konuları ile ilgili olarak Kooperatiflerin uymak ve uygulamak zorunda oldukları ilke ve esasları belirleyebilir.

(2) Ancak, Birliğin belirleyeceği bu ilke ve esaslar, mevzuata, anasözleşmelere ve genel kabul görmüş kooperatifçilik ilkeleri ile varsa Bakanlıkça belirlenen kurumsal yönetim ilkelerine aykırı olamaz.

(3) Birliğin belirlediği ilke ve esaslar, mevzuata, anasözleşmelere ve genel kabul görmüş kooperatifçilik ve kurumsal yönetim ilkelerine aykırı ya da Kooperatiflerin ödeme ve mali gücünü açıkça aşan, varlığını tehlikeye düşürebilecek olan veya önemli varlıklarını kaybetmesine yol açabilecek nitelik taşıyan mahiyette ise, Kooperatif somut ve maddi gerekçelerle yazılı olarak Birliğe itiraz edebilir. Birlik, itirazı değerlendirerek sonuçlandırır. Kooperatiflerin; Birliğin mevzuata, anasözleşmelere ve genel kabul görmüş kooperatifçilik ve kurumsal yönetim ilkelerine açıkça aykırı olarak belirlediği ilke ve esaslar konusundaki itirazları giderilmemiş ise aykırı ilke ve esaslar Kooperatiflerce uygulanmaz. Kooperatiflerin bunun dışındaki diğer itirazları giderilmemiş olsa bile, sorumluluk Birliğe ait olmak üzere verilen karar Kooperatiflerce uygulanır.

Uygulanacak hüküm ve ilkeler, bilgi ve belge verme zorunluluğu

MADDE 95- (1) Bu anasözleşmede açıklık olmayan hallerde sırasıyla 4572 Kanun, 1163 sayılı Kanun ile 6102 sayılı Kanunun anonim şirketlere ait hükümleri uygulanır.

(2) Birlik, Bakanlığın, kanunların emredici hükümlerine ve 4572 sayılı Kanunun amacına aykırı olmamak şartıyla, birlik ve kooperatiflerin çalışmalarına ilişkin gerekli gördüğü konularda yaptığı düzenlemelere ve belirlediği kurumsal yönetim ilkelerine uymak zorundadır.

(3) Birlik, Bakanlık tarafından istenilecek bilgi ve belgeleri doğru, eksiksiz ve süresi içinde vermekle; oluşturulan elektronik veri tabanlarına Bakanlıkça istenen verilerin girişini sağlamakla yükümlüdür.

Ek ödeme yükümlülüğü

GEÇİCİ MADDE 1- (1) 4572 sayılı Kanunun geçici 3 üncü maddesinin yayımı tarihi (11/4/2013 tarihi) itibarıyla Birliğin kesinleşmiş en son bilançosundaki açıkları yedek akçelerden ve fonlardan karşılanamadığı takdirde, bu bilanço açıklarını kapatmak üzere ve

bilanço açıklarıyla sınırlı olmak kaydıyla Kooperatiflere, en fazla sermaye taahhüt tutarları kadar, ek ödeme yükümlülüğü getirilir. Ek ödeme yükümlülüğü, ortaklığın çıkma veya çıkarılma nedeniyle sona ermesi hallerinde ödenecek sermaye paylarından düşülür, çıkma veya çıkarılma sırasında ödenmiş sermaye payını aşan ek ödeme tutarı tahsil edilir.

(2) Kooperatif başına tekabül eden ek ödeme tutarı aşağıdaki fıkraya göre hesaplanan paylardan oluşur. Hesaplanan bilanço açığı payının, Kooperatifin sermaye taahhüt tutarını aşması durumunda, ek ödeme yükümlülüğü Kooperatifin sermaye taahhüt tutarı ile sınırlandırılır.

(3) Ortak içi işlemlerden doğan bilanço açıkları, bilanço açığının ortaya çıktığı dönemde Kooperatiflerin Birliğe teslim ettikleri ürün tutarları ile orantılı olarak, ortak dışı işlemlerden doğan bilanço açıkları ise Kooperatiflerin sermaye taahhüt paylarıyla orantılı olarak Kooperatifler arasında pay edilir.

(4) Birliğin gelir-gider müspet farkları nedeniyle bilanço açıkları ve ek ödeme ihtiyacı azalmış ise, bu madde uyarınca getirilen ek ödeme tutarları, her yıl, aynı usul ve esaslara göre güncellenir. Ek ödemelerin tahsili bu güncel tutarlar üzerinden yapılır. Kooperatiflere, güncellemeler nedeniyle ilave ek ödeme yükümlülüğü getirilemez.

(5) Ek ödeme tutarları Birlik gelir hesapları ile ilişkilendirilmeksizin bilançonun pasifinde özel bir fon hesabında izlenir ve bu fon hesabında izlenen tutarlar Birliğin bilanço açıklarının kapatılmasında kullanılır.

Ortak Kooperatiflerin iyileştirilmesi programı

GEÇİCİ MADDE 2- (1) Birlik tarafından, bağlı Kooperatiflerin durumlarının iyileştirilmesi, etkin ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşturulması amacıyla; mevzuata, anasözleşmelere ve genel kabul görmüş kooperatifçilik ilkeleri ile varsa Bakanlıkça belirlenen kurumsal yönetim ilkelerine uygun olarak bir “Kooperatiflerin İyileştirilmesi Programı” hazırlanarak uygulamaya konulabilir. Ortak kooperatifler, bu konularda Birlikle işbirliği içinde hareket eder.

(2) Birlik tarafından “Kooperatiflerin İyileştirilmesi Programı” uygulamaya konulmuş ise, her bir Kooperatif için Birlik ve ilgili Kooperatifin müşterek kararıyla bir “Kooperatif İyileştirme Programı” oluşturulur. Kooperatifler, bu konularda Birlikle işbirliği içinde hareket eder.

(3) Hazırlanan iyileştirme programlarının gerçekleştirilmesinde Birlik tarafından Kooperatiflere her türlü teknik destek verilir. Birlik, bu Programlar kapsamında, Kanunun geçici 5 inci maddesi çerçevesinde varsa ilgili Kooperatiflerin Birliğe olan borçlarının tahsilinden vazgeçebilir ya da borç ve alacakları yapılandırabilir.

Birlik-Kooperatif borç ilişkisi

GEÇİCİ MADDE 3- (1) Birliğin, varsa 4572 sayılı Kanun uyarınca terkin ve tasfiye edilen 1/5/2000 tarihi öncesi borç anapara ve faiz tutarları ile 1/5/2000 tarihinden sonra kullanılan Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu kredilerinin 4572 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi uyarınca tahsilinden vazgeçilen faizlerle oluşturduğu özel fon hesabından, Birliğin gelir-gider menfi farklarının yanı sıra, varsa Kooperatiflerden olan ve tahsil kabiliyeti kalmamış bulunan birlik alacakları ile 4572 sayılı Kanunun geçici 5 inci maddesinin yayımı tarihine kadar bu alacaklara ilişkin işleyen faiz ve gecikme zammı gibi

fer'i alacakları da mahsup edilebilir. Birliğin Kooperatiflerden olan bu kapsamdaki alacaklarının, Birlik bilançosundaki özel fon tutarını aşması durumunda, Birlik yönetim kurulu kararıyla aşan tutarların da tahsilinden vazgeçilebilir. Kooperatiflerin borçlarının bu şekilde mahsup edilmesi veya tahsilinden vazgeçilmesi sermaye transferi olarak değerlendirilmez. Birliğin varsa Kooperatiflere yönelik 1/5/2000 tarihinden itibaren yaptıkları alacağın mahsup edilmesi ve tahsilinden vazgeçilmesi işlemleri, bu madde kapsamında yapılmış sayılır.

(2) Kooperatiflerin Birliğe olan borçlarından mahsup edilen veya tahsilinden vazgeçilen tutarlar, kurum kazancına dahil edilmez, kooperatif gelir hesapları ile ilişkilendirilmeksizin bilançonun pasifinde özel bir fon hesabında izlenir ve bu fon hesabında izlenen tutarlar kooperatifin gelir-gider menfi farklarından mahsup edilebilir. Bu mahsuplar sonucu kalan tutarlar Birlik ve kooperatifin özel fon hesabında tutulmaya devam olunur.

(3) Özel fon hesabı tutarlarının herhangi bir suretle işletmeden çekilmesi, sermayeye ilave dışında başka bir hesaba nakledilmesi, ortaklara dağıtılması veya işletmenin tasfiyesi, devredilmesi, bölünmesi hallerinde söz konusu tutarlar ilgili dönem kazancı ile ilişkilendirilmeksizin bu dönemde vergiye tabi tutulur.

Geçiş süreci

GEÇİCİ MADDE 4- (1) Bakanlığın örnek anasözleşmeleri yayımlandığı tarihte mevcut olan Birliklerde uygulanmak üzere, anasözleşmenin;

a) 43 üncü maddesinde yer alan yönetim kurulu üyelerinin sayılarına ve görev sürelerine ilişkin hükümler, ilk yönetim kurulu seçimlerinden,

b) 53 üncü maddesinde yer alan yönetim kurulu üyelerinin ücretlerine ilişkin hükümler, 11/4/2013 tarihinden sonra yönetim kurulu için seçim yapılmamış ise ilk yönetim kurulu seçimlerinden,

c) 22 nci maddesinde yer alan temsilcilerin sayıları ve hesaplama şekline ilişkin hükümler ile maddenin beşinci fıkrasında yer alan “göreve seçildikten sonra, görev süresi içinde Birliğe ve ortağı olduğu Kooperatif ile bunların % 50’den fazla hissedarı oldukları şirketlere alınacak personel ile eş ve ikinci dereceye kadar kan ve kayın hısımların olmamak şartını taşımaları gerektiği” koşulu, mevcut temsilcilerin görev sürelerinin sona ermesini takiben yapılacak ilk temsilci seçimlerinden, itibaren uygulanır.

(2) Anasözleşmeye uyumu sağlamak amacıyla, yönetim kurulu üyelerinin görev süreleri bitmeden seçim kararı alınabilir. Ancak, ilk yönetim kurulu seçimlerine kadar, yönetim kurulu üye sayısını artırmak için kısmi seçim yapılamaz.

(3) Bu anasözleşmedeki genel kurul kararıyla doldurulması gereken “...” şeklindeki boşluk maddeleri, yönetim kurulunca intibak kararı alınırken Birlik anasözleşmesinin mevcut haline veya intibak süresi içinde genel kurul toplantısı yapılmış ve anasözleşmelerin genel usullere göre yapılan değişiklik prosedürüne göre boşluk maddeleri değiştirilmiş ise, bu son değişiklikler dikkate alınarak doldurulur.

(4) Anasözleşmenin intibak tarihinde, Teftiş Kurulu veya başka bir ad altında Birlikte bulunan denetim birimleri 57 nci madde hükmüne göre kurulmuş sayılır. Bu konudaki yönetmelik çıkarılıncaya kadar, maddede tanımlanan görev ve çalışma düzeni hakkında mevcut düzenleme ve prosedürlere göre hareket edilir.

(5) Bu anasözleşme uyarınca çıkarılması gereken yönetmelikler, intibak tarihinden itibaren en geç altı ay içinde hazırlanır ve ilk genel kurul toplantısında onaylanarak uygulamaya konulur. Bu tarihe kadar yönetmeliklere konu iş ve işlemler, 4572 sayılı Kanuna aykırı olmamak üzere, halihazırdaki uygulamalar çerçevesinde yürütülür.

İlk yönetim kurulu üyeleri

GEÇİCİ MADDE 5- (1) İlk genel kurul toplantısına kadar görev yapmak üzere, aşağıdaki kurucu ortak temsilcileri yönetim kurulu asıl ve yedek üyeliklerine seçilmişlerdir.

<u>Asıl Üyeler</u>		<u>Yedek Üyeler</u>	
1.	.....	1.	.....
2.	.....	2.	.....
3.	.....	3.	.....
4.	.....	4.	.....
5.	.....	5.	.....
6.	.....	6.	.....

Kurucular

GEÇİCİ MADDE 6- (1) Aşağıda unvanları, adresleri ve tediye ettikleri sermaye payları, temsilcilerin ad ve soyadları ile Türkiye Cumhuriyeti kimlik numaraları ve imzaları bulunan:

- Kurucu ortaklar, bu anasözleşmenin 13 üncü maddesinde belirtilen ortaklık şartlarını taşıdıklarını,
- İlk yönetim kurulu üyeleri, anasözleşmenin 44 üncü uncu maddelerinde belirtilen seçilme şartlarını taşıdıklarını, beyan ederler.

Sıra No	Kooperatifin Unvanı	Adresi	Taahhüt edilen ve ödenen sermaye	Temsilcinin Adı ve soyadı, T.C. Kimlik No	Temsilcinin İmzası
1					
2					
3					